

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านสีคิ้ว หมู่ที่ 2 ตำบลสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว
จังหวัดนครราชสีมา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

อัมรินทร์ ประจิมนอก : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
หมู่บ้านสีคิ้ว หมู่ที่ 2 ตำบลสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์สามารถ บุญอาจ , 80 หน้า
ดร.วีระศักดิ์ เลิศศิริโยธิน

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการที่จัดสรรเงินอุดหนุนกองทุนละ 1 ล้านบาทแก่หมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้านในการประกอบอาชีพ เพื่อการสร้างงาน สร้างรายได้ และเพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากหญ้า โดยการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและให้ชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการด้วยตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

ในการประเมินผลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านสีคิ้ว มีแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านทำให้คนในหมู่บ้านมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จากการมีรายได้เพิ่มขึ้นซึ่งเป็นประโยชน์จากการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และเก็บข้อมูลตามแบบบร. 1 – บร.12

จากการประเมินพบว่า กองทุนหมู่บ้านสีคิ้ว มีจำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านรวมทั้งสิ้น 124 ราย มีคณะกรรมการทั้งหมด 15 คนโดยได้มีการจัดสรรเงินกู้ให้สมาชิกไปแล้วจำนวน 71 ราย เป็นจำนวนทั้งสิ้น 947,000 บาท ผู้กู้ส่วนใหญ่จะนำเงินที่ได้รับจากการจัดสรรไปใช้ในการประกอบอาชีพซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มค้าขาย กลุ่มเลี้ยงสัตว์ และกลุ่มบริการ ซึ่งสามารถนำเงินมาชำระคืนกองทุนได้ตรงตามเวลาทั้งต้นพร้อมดอกเบี้ยจะมีเพียงบางรายเท่านั้นที่มีการชำระคืนล่าช้าซึ่งคาดว่าสมาชิก ผู้กู้ทุกรายมีความสามารถในการชำระหนี้มีรายได้เพิ่มขึ้นมีสภาพคล่องจากการมีเงินทุนหมุนเวียนและสามารถทำให้เศรษฐกิจหมู่บ้านดีขึ้นทำให้หมู่บ้านสามารถพึ่งพาตนเองได้ต่อไปในอนาคต

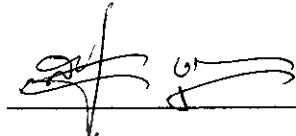
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....อัมรินทร์ ประจิมนอก.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ร่วมปรึกษา.....

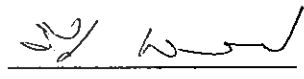
หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตร
บัณฑิตสาขาบริหารจัดการและประเมินโครงการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

อาจารย์ที่ปรึกษานิพนธ์

(อาจารย์สามารถ นุญอาจ)

คณะกรรมการสอบ

(ดร.วีระศักดิ์ เลิศศิริโยธิน)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาบริหารจัดการและประเมินโครงการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

(รองศาสตราจารย์ทองพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ๖ ๓.๓. 2545

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดี ผู้จัดทำต้องขอกราบขอบพระคุณประธาน กองทุนหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ตลอดจน ชาวบ้านสีคิ้ว หมู่ที่ 2 ตำบลสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งได้ให้ความรัก ความอบอุ่น ความเป็นกันเอง และที่ได้ให้ข้อมูลในด้านต่าง ๆ รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางกลุ่ม บัณฑิตจัดขึ้นซึ่งชาวบ้านได้เสียสละเวลาอันมีค่าให้แก่ผู้จัดทำ

ขอขอบพระคุณ อาจารย์สามารถ บุญอาจ อาจารย์นิเทศก์ตำบลสีคิ้ว ขอขอบพระคุณ อาจารย์สังค์ พิฆพันธุ์ นักพัฒนาชุมชน 6 ซึ่งเป็นอาจารย์นิเทศก์ร่วมตำบลสีคิ้ว และนักพัฒนา ชุมชนอำเภอสีคิ้วทุกท่านที่ให้คำแนะนำเป็นที่ปรึกษาในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการ ปฏิบัติงานในท้องที่และการติดตามในการจัดทำสารนิพนธ์

ขอขอบคุณเพื่อนบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านตำบลสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ที่ให้ความช่วยเหลือในการจัดทำสารนิพนธ์และขอขอบพระคุณบิดา มารดาที่ให้กำเนิดและอบรม เลี้ยงดูและเป็นกำลังใจผู้จัดทำสารนิพนธ์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าสารนิพนธ์ฉบับนี้มีส่วนที่เป็นความรู้ความ เข้าใจแก่ผู้อ่านและสาระประโยชน์

อัมรินทร์ ประจิมนอก

สิงหาคม 2545

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
หน้าอำนวยการ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญแผนภาพ	ช
สารบัญตาราง	ซ
บทที่ 1 บทนำ	
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	2
3. กรอบความคิดทฤษฎี	3
4. วิธีดำเนินการ	3
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ	5
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544	7
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง (กทบ.1)	11
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง (กทบ.2)	12
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	18
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	27
7. หลักการประเมินโครงการแบบชีพชีโมเดล	29

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	32
9. เอกาเกี่ยวข้อง	33
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	
1. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ	36
2. ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล	39
3. ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา	41
4. ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ โดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา	42
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน	46
2. ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม	54
3. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	59
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	61
2. วิธีการดำเนินการ	61
3. ผลการดำเนินการ	62
4. อภิปรายผล	62
5. ข้อเสนอแนะ	65
บรรณานุกรม	67
ภาคผนวก	69

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

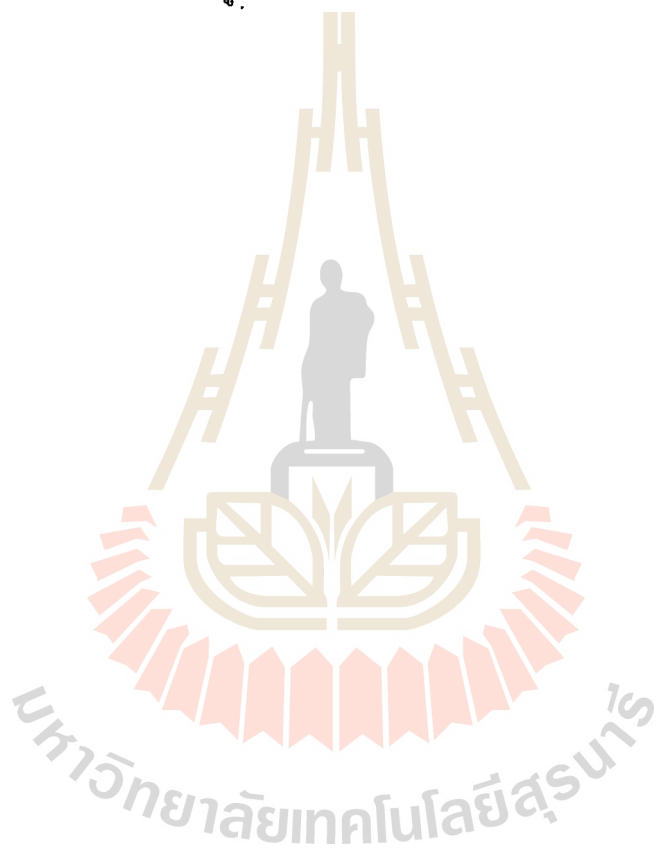
3.1 แสดงระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

37

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงรายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	14
2.2 แสดงกลุ่มองค์กร / อาชีพในชุมชน	15
2.3 แสดงรายละเอียดการกู้เงิน	16

บทที่ 1

บทนำ

ตอนที่ 1 ภูมิหลังหรือหลักการเหตุผล

ด้วยนโยบายด้วยนโยบายของรัฐบาล โดยนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ที่แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2544 สรุปสาระสำคัญประการหนึ่งได้ว่า “โครงการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการหลักและเร่งด่วนตามนโยบายของรัฐบาลที่จะใช้เป็นมาตรการหนึ่งในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรม ได้ผลชัดเจนและรวดเร็ว โดยจะช่วยลดความยากจนและนำไปสู่การสร้างและกระจายโอกาสแก่ชีวิตของประชาชน สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ประชาชนมีโอกาสใช้ภูมิปัญญาและศักยภาพสำหรับก้าวเข้าสู่เศรษฐกิจใหม่ ซึ่งเป็นเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้เป็นฐานของการหารายได้ อีกด้วย” การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองโดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชน เชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชนและประชาสังคม และเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐานและให้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับกองทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และบรรเทาฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วนอีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้าง ความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนอีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุนรับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้วหรือชุมชนที่ยังไม่ได้รับการอนุมัติก็ตาม การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นภารกิจที่ต้องมีการดำเนินการ สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงเห็นสมควรให้มีการสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยให้ทุนการศึกษาแก่บัณฑิตเพื่อการศึกษาหลักสูตร การบริหารจัดการโครงการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดการ

ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกำหนดให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา ซึ่งจะช่วยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ แก่ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับล่างอีกทางหนึ่งและส่งเสริมให้บัณฑิตที่ต้องการพัฒนาบ้านเกิดมีโอกาสกระทำได้อีกทั้งบัณฑิตได้มีการยกระดับการศึกษาควบคู่กับการปฏิบัติงานในพื้นที่ สมควรให้สถาบันการศึกษาทั้งในส่วนของการทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย จัดทำหลักสูตรโดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมทั้งการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชน ที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ และผู้จบหลักสูตรจะได้รับ "ประกาศนียบัตรบัณฑิต" ซึ่งเป็นการประเมินบัณฑิตดังกล่าวอีกทางหนึ่ง

ตอนที่ 2 วัตถุประสงค์การประเมินโครงการ

2.1 เพื่อทราบกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติบรรลุเป้าหมายมากเพียงใด ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1.1 ท้องถิ่นชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิภาพของสมาชิก

2.1.2 ท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

2.1.3 ท้องถิ่นชุมชนมีกระบวนการพึ่งพาตนเองโดยการเรียนรู้ และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2.1.4 เศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกัน กับทั้งสังคมก็มีภูมิคุ้มกัน

2.1.5 ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.2 เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวมีอะไรบ้าง

2.3 เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์ เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ มีความเชื่อมโยงระหว่างกัน ภายในชุมชนท้องถิ่น ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับบุคคล

2.4 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งในทัศนะของประชาชน พื้นที่เป้าหมายและเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของบุคคล ตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

ตอนที่ 3 กรอบความคิดทฤษฎี

แนวคิดในการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีประสิทธิภาพ

จำเป็นต้องสร้างความรู้ การบริหารจัดการที่โปร่งใส การดำเนินงานเน้นการสนับสนุนและช่วยแก้ไขปัญหาคือความเดือดร้อนของประชาชนมากกว่ายึกฎ ระเบียบตายตัวจึงต้องแก้ไขระเบียบที่ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติจริง การตัดความช่วยเหลือปัญหาแก่ชาวบ้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่คณะกรรมการกองทุน การพัฒนาตัวชี้วัด การบริหารแบบโปร่งใส เพื่อให้คณะกรรมการทุกระดับมีแนวทางในการพัฒนาโลก ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และการร่วมมือกับประชารัฐ ประชาคม ทุกระดับร่วมเป็นกลไก ตรวจสอบ ให้กองทุนเงินล้านบริหารได้มีประสิทธิภาพเพื่อประชาชนจริง ๆ

กรอบความคิดทฤษฎีหรือต้นแบบแนวทางการคิด ที่ผู้เขียนสารนิพนธ์ที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ได้แก่ แนวความคิดตามรูปแบบการประเมินของสตฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ที่เรียกว่า ตัวแบบความคิดเชิงระบบ เป็นกรอบในการระบุตัวชี้วัดและตัวแปร สำหรับการเก็บข้อมูล ตัวแบบทางความคิดดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป ในชื่อว่า “ซีพีพีโมเดล” (CIPP Model) ซึ่งมีอักษรย่อมีความหมายดังนี้

C ย่อมาจาก	Context Evaluation	คือ บริบทของหน่วยระบบ
I ย่อมาจาก	Input Evaluation	คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
P ย่อมาจาก	Process Evaluation	คือ กระบวนการของหน่วยระบบ
P ย่อมาจาก	Product Evaluation	คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ

ตอนที่ 4. วิธีการดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน บ้านสีคิ้วหมู่ที่ 2 ตำบลสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา มีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านสีคิ้วหมู่ 2 ตำบลสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

ขั้นที่ 3 ใช้ซีพีพีโมเดลในการวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านสีคิ้วหมู่ 2 ตำบลสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา และกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. ต่างๆ และทำการเก็บข้อมูล
เพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 ประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่จะต้องเขียนในบทที่ 3 และบทที่ 4

ขั้นที่ 6 ลงมือเขียนบทที่ 1,2,3,4,5 บรรณานุกรมและภาคผนวก

ตอนที่ 5 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลการศึกษาครั้งนี้จะได้ประโยชน์ดังนี้

5.1 ได้ทราบและมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการ
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

5.2 ได้ทราบและมีความรู้ ความเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนิน
งานของกองทุน

5.3 ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชน
เมือง และแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่าง ๆ ระดับหมู่บ้านและชุมชนเมือง

5.4 ได้ทราบกองทุนหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 ล้านบาท จะยังคงอยู่หรือไม่

5.5 ได้ทราบกองทุนหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ จริงหรือไม่

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านสตึก หมู่ที่ 2 ตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดนครราชสีมา ได้มีการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

ตอนที่ 1 นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติของรัฐบาล ซึ่งมี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี และเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล เพื่อเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่มการแก้ไขปัญหาและการเสริมสร้างศักยภาพ ด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองและรัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพ และรายได้ ให้แก่ประชาชนในชุมชนและ กิจกรรมขนาดเล็ก พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วยตัวเอง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

หมวด 2 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 5 ปรัชญาหรือหลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ คือ

- 1.เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
- 2.ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้าน และชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญา ของตนเอง
- 3.เกื้อกูลประโยชน์ ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้าน และชุมชน
- 4.เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชนราชการเอกชนและประชาชน
- 5.กระจายอำนาจในท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีดังนี้

ข้อ 6 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการดังนี้

- 1.เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและ จำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้าน หรือชุมชน
- 2.ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง
3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง ในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 4.การกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากฐานของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 1.ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
- 2.ระเบียบคณะกรรมการกองทุนแห่งชาติและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
3. คู่มือสำหรับประชาชน เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ตอนที่ 2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวดสำคัญ ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 6 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบไปด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธาน คนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 3 คน

ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการจำนวนอย่างน้อย 3 คนแต่ไม่เกิน 7 คน

ข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งวาระนั้น ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ 8 นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- 1.1. ตาย
- 1.2. ลาออก
- 1.3. เป็นบุคคลล้มละลาย
- 1.4. คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- 1.5. เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- 1.6. ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 9 การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการผู้มีอาวุโสตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการมาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 10 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกองทุน
2. กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
3. จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
4. กำหนดแผนงาน และอกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง และแนวทางการบริหารงานกองทุน
5. ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
6. ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน
7. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้

8. ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติตามระเบียบนี้

9. เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงานอาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือคณะกรรมการอาจขอให้รัฐมนตรีมีมติให้พนักงาน หรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานตามปกติ โดยจะให้ไปช่วยปฏิบัติงานเต็มเวลา บางเวลา หรือนอกเวลา ก็ได้ อีกทั้งอาจกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ไปช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้

10. รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ข้อ 11 การประชุมของคณะกรรมการให้นำ ข้อ 9 มาใช้กับการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมอนุกรรมการ โดยอนุโลม

ข้อ 12 ให้คณะกรรมการ ที่ปรึกษา และคณะอนุกรรมการ ที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบนี้ ได้เข้าประชุมคำตอบแทนตามอัตราที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกาเข้าประชุมและคำตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. 2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเบิกจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

หมวดที่ 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 13 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ 14 สำนักงานมีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
2. ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
3. ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
4. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
5. ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน
6. จัดให้มีหรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน

7.พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน

8.ให้การสนับสนุน ปรีกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน

9. ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน

10. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ

11. ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ตอนที่ 3 แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (กทบ.1)

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่างๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน มีกระบวนการคัดเลือก ดังต่อไปนี้

1. กระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน

1.1 จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุม จะต้องมีความครบถ้วนในตัวของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

1.2 การเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

1.3 วันที่เลือกคณะกรรมการกองทุน

2. คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน

2.1 เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน

2.2 เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์

2.3 ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเลวร้ายทางด้าน การเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

2.4 ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

2.5 ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

2.6 ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ และความผิดฐานบุกรุก

2.7 ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด

2.8 ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตา, มาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

2.9 ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ (20) (3) และ (4)

ตอนที่ 4 แบบคำขอขึ้นทะเบียน และประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง (กทบ.2)

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง

จัดทำโดย

งานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชน บ้านสีคิ้ว หมู่ 2 ตำบลสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว

จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง

แบบประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจัดทำขึ้น เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ ของหมู่บ้านและชุมชนรวมทั้งให้ อนุตรายละเอียดตามความเป็นจริง สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เจริญก้าวหน้าในด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อไป

ส่วนที่ 1. ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน/ชุมชน

1. จำนวนประชากรในหมู่บ้าน / ชุมชน 1,011 คน
2. จำนวนครัวเรือนในหมู่บ้าน / ชุมชน 320 ครัวเรือน
3. อาชีพของประชากรในหมู่บ้าน / ชุมชน ประกอบด้วย
 - (1) เกษตรกรรม
 - (2) รับจ้าง
 - (3) ค้าขาย
 - (4) บริการ
 - (5) รับราชการ

4. ผลผลิตของประชากรในหมู่บ้าน / ชุมชน

4.1 ผลผลิตด้านการเกษตรและอื่นๆในหมู่บ้าน / ชุมชน ประกอบด้วย (เช่น จากการเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การทำประมง อุตสาหกรรมในครัวเรือน หรือโรงงานเอกชนที่อยู่ในเขตหมู่บ้าน / ชุมชน เป็นต้น)

- (1) ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง ถั่วเขียว ถั่วลิสง
- (1) เลี้ยงสัตว์เช่น วัวเนื้อ วัวนม หมู เป็ดไก่ เป็นต้น
- (2) พืชสวนต่างๆ
- (3) นุสสัตว์
- (4) โรงงานอุตสาหกรรม และการว่าจ้างแรงงานในหมู่บ้าน

4.2 ผลผลิตจากข้อ 4.1ซึ่งเป็นผลผลิตด้านการเกษตรไม่มีการแปรรูปก่อนส่งไปจำหน่ายที่อื่น

5. รายได้เฉลี่ยของประชากรในหมู่บ้าน 80,000 บาทต่อปี

ส่วนที่ 2 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง

1. จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง

- 124 ครัวเรือน

2. วิธีการคัดเลือกกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง

- มีการประชาสัมพันธ์ปากต่อปาก และประกาศโดยรถกระจายเสียงให้ให้ชาวบ้านทราบ พร้อมนัดหมายกันไปประชุมที่วัดเกาะสีคิ้ว เวลา 19.00น. เพื่อประชุมคัดเลือกคณะกรรมการโดยการโหวตเสียง

3. วันที่มีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชน วันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2544

4. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทุกคนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือไม่

- มีครบทุกคน

5. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้ร่วมกันประเมินประสิทธิภาพในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านของตนเอง แล้วมีความเห็นว่า จำนวนคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพมีจำนวน

- ตั้งแต่ 5 คน ขึ้นไป

6. รายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิและที่ปรึกษาคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ประกอบด้วยคณะกรรมการ 15 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ 4 คน ที่ปรึกษา 4 คน ดังนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงรายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

ตำแหน่ง	ชื่อ-นามสกุล	อายุ (ปี)	การศึกษา	อาชีพ	รายได้ต่อปี (บาท)	ประสบการณ์/ความสามารถ
1. ประธาน	ร.ต.สามารถ จุลสงค์	64	ม.6	รับราชการ	164,840	
2. รองประธาน	นายชัชวรินทร์ เศวตรณ	58	ป.ตรี	รับราชการ	258,600	เลขานุการกองทุน คนค้ำ
3. เลขานุการ	น.ส.สุกัลยา สุพรรณเกตุ	38	ป.ตรี	รับจ้าง	76,320	
4. เฝ้าบัญชี	นายอนุสรณ์ อินทนา	46	ป.โท	รับจ้าง		
5. ผ.ช. เฝ้าบัญชี	นายสุรพจน์ ชาติบุรี	44	ป.ตรี	รับราชการ	161,520	
6. ผ.ช. เฝ้าบัญชี	นายทองพูน โพธิ์จันทิก	57	ม.3	รับจ้าง	48,000	
7. ฝ่ายทะเบียน	นางกนกวรรณ รมยาคม	39	ป.ตรี	รับจ้าง		
8. ฝ่ายตรวจสอบ	นายจำลอง ของผม	43	ป.ตรี	รับราชการ	308,160	ประธานกกต./ ประธานที่ปรึกษา กองทุนหมู่บ้านฯ
9. ประชาสัมพันธ์	นางแพร สืบพิัก	64		แม่บ้าน		
10. ฝ่ายสินเชื่อ	นายวันดี พวงไรสง			อิสระ		
11. ฝ่ายเร่งรัดหนี้สิน	นายธนิต พุ่มเข็ม	46	ปวช.	อิสระ		
12. ฝ่ายให้คำปรึกษา	นางหอมหวล คัมภีรานนท์	46	ป.4	แม่บ้าน		
13. กรรมการกลาง	นายสิทธิ์ สงจันทิก	57	ม.6	ทำไร่	120,000	อสม./อ.ป.ร.
14. กรรมการกลาง	นางทวิพร พันธุวัฒนา	52	ม.6	แม่บ้าน	250,000	
15. ผู้ช่วยเลขานุการ	น.ส.พรประภา สกุลพูนทรัพย์	28	ป.ตรี			

ส่วนที่ 3 การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน

3.1 ระเบียบข้อบังคับสำหรับใช้ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน

- มีแล้ว

3.2 ระเบียบข้อบังคับ

- มีข้อบังคับเกี่ยวกับสมาชิกภาพ(การเข้าเป็นสมาชิก การลาออก การฝากเงินออม การถือหุ้น ค่าธรรมเนียม และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมาชิก
- ข้อบังคับเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงินของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

- ข้อบังคับเกี่ยวกับการกู้ยืมเงิน และการชะระคืนเงินกู้
- ข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีกองทุน

3.3 วิธีการกำหนดระเบียบข้อบังคับ กำหนดขึ้นโดย

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและประชาชนในหมู่บ้านร่วมกันกำหนดขึ้น

ส่วนที่ 4 ทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน ปัจจุบันหมู่บ้านมีสมาชิกแล้ว ดังนี้

4.1.จำนวนกลุ่ม/องค์กรชุมชนภายในหมู่บ้าน ณ ปัจจุบันมีจำนวน 4 กลุ่มดังนี้

ตารางที่ 2.2 แสดงกลุ่มองค์กร / อาชีพในชุมชน

ลำดับที่	ชื่อกลุ่ม	กิจกรรมกลุ่ม	จำนวน สมาชิก(คน)	วันที่จัดตั้งขึ้น	เงินทุนสะสม (บาท)
1	อสม.	ด้านสาธารณสุขในชุมชน	9	พ.ศ.2535	-
2	กลุ่มแม่บ้าน	กิจกรรมพัฒนาอาชีพ	15	พ.ศ.2535	-
3	กลุ่มสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	ดำเนินงานเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน	124	พ.ศ.2544	-
4	กลุ่มคณะกรรมการชุมชน	ดูแลกิจกรรมต่างๆในชุมชน	15	พ.ศ.2542	-

4.2. ปัจจุบันกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองมีสมาชิกแล้ว 124 คน

4.3. จำนวนเงินที่สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุนหมู่บ้าน ในรูปแบบของการถือหุ้น / การออม / ค่าธรรมเนียม / เงินบริจาคหรือให้เปล่า ในปัจจุบันดังนี้

- เงินออม / เงินถือหุ้น เป็นเงิน 28,096 บาท ณ วันที่ 8 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2545

4.4. การเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารออมสิน

- เปิดบัญชีแล้ว เลขที่บัญชีกองทุน 1 ล้านบาท 06-4307-20-063886-0 ธนาคารออมสินสาขา สีคิ้ว และ เลขบัญชีธนาคารเงินสะสมของกองทุน 06-4307-20-063887-9 วันที่เปิดบัญชีเงินล้าน วันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2544 จำนวนเงินฝากคงเหลือ ณ ปัจจุบัน(8 กค.45) เป็นเงิน 439,278 บาท

4.4 หมู่บ้านมีความร่วมมือหรือเชื่อมโยงในการพัฒนากับหมู่บ้านหรือเครือข่ายอื่นนอกหมู่บ้านหรือไม่

- มี

ส่วนที่ 5 แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

เมื่อได้รับการสนับสนุนเป็นวงเงินไม่เกิน 1,000,000 บาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

5.1 วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน ให้มีการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง มีดังนี้

ให้สมาชิกมีสิทธิโดยทั่วถึงกัน ดูจากความพร้อมของแต่ละสมาชิกเป็นหลัก

5.2 วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน ให้มีการหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง มีดังนี้
จะให้สมาชิก ที่กู้ไปแล้วส่งคืนภายใน 1 ปี พร้อมดอกเบี้ย แล้วให้สมาชิกเพื่อหมุนเวียนคนใหม่กู้ต่อในปีที่ 2

5.3. กองทุนหมู่บ้าน จะให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อกิจกรรมอะไรบ้าง

ตารางที่ 2.3 แสดงรายละเอียดการกู้เงิน

ลำดับที่	กิจกรรมที่ให้ผู้กู้ยืม	วงเงินกู้ยืม (บาท)	อัตราดอกเบี้ย (ร้อยละต่อปี)	ระยะเวลาชำระคืน (เดือน/ปี)	ข้อกำหนดหรือเงื่อนไข สำคัญ
1	กู้เพื่อพัฒนาอาชีพ	ไม่เกิน 20,000	6	1 ปี	ต้องชำระคืนทั้งต้น+ดอกเบี้ยภายใน 1 ปี
2	กู้ฉุกเฉิน	ไม่เกิน 5,000	6	1 ปี	ต้องชำระต้น+ดอกเบี้ยทั้งภายใน 1 ปี
3	การสร้างงาน	ไม่เกิน 20,000	6	1 ปี	ชำระต้น+ดอกเบี้ยทั้งภายใน 1 ปี
4	การสร้าง และ/หรือเพิ่มรายได้	ไม่เกิน 20,000	6	1 ปี	ชำระต้น+ดอกเบี้ยทั้งภายใน 1 ปี
5	ลดรายจ่าย	ไม่เกิน 20,000	6	1 ปี	ต้องชำระคืนทั้งต้น+ดอกเบี้ยภายใน 1 ปี

4.4 หมู่บ้านมีความร่วมมือหรือเชื่อมโยงในการพัฒนากับหมู่บ้านหรือเครือข่ายอื่นนอกหมู่บ้านหรือไม่

- มี

ส่วนที่ 5 แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

เมื่อได้รับการสนับสนุนเป็นวงเงินไม่เกิน 1,000,000 บาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

5.1 วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน ให้มีการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง มีดังนี้

ให้สมาชิกมีสิทธิกู้โดยทั่วถึงกัน จากความพร้อมของแต่ละสมาชิกเป็นหลัก

5.2 วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน ให้มีการหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง มีดังนี้
จะให้สมาชิก ที่กู้ไปแล้วส่งคืนภายใน 1 ปี พร้อมดอกเบี้ย แล้วให้สมาชิกเพื่อหมุนเวียนคนใหม่กู้ต่อในปีที่ 2

5.3. กองทุนหมู่บ้าน จะให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อกิจกรรมอะไรบ้าง

ตารางที่ 2.3 แสดงรายละเอียดการกู้เงิน

ลำดับที่	กิจกรรมที่ให้กู้ยืม	วงเงินกู้ยืม (บาท)	อัตราดอกเบี้ย (ร้อยละต่อปี)	ระยะเวลาชำระคืน (เดือน/ปี)	ข้อกำหนดหรือเงื่อนไข สำคัญ
1	กู้เพื่อพัฒนาอาชีพ	ไม่เกิน 20,000	6	1 ปี	ต้องชำระคืนทั้งต้น+ดอกเบี้ยภายใน 1 ปี
2	กู้ฉุกเฉิน	ไม่เกิน 5,000	6	1 ปี	ต้องชำระต้น+ดอกเบี้ยทั้งภายใน 1 ปี
3	การสร้างงาน	ไม่เกิน 20,000	6	1 ปี	ชำระต้องต้น+ดอกเบี้ยทั้งภายใน 1 ปี
4	การสร้าง และ/หรือเพิ่มรายได้	ไม่เกิน 20,000	6	1 ปี	ชำระต้องต้น+ดอกเบี้ยทั้งภายใน 1 ปี
5	ลดรายจ่าย	ไม่เกิน 20,000	6	1 ปี	ต้องชำระคืนทั้งต้น+ดอกเบี้ยภายใน 1 ปี

5.4. หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้

- ความพร้อมของสมาชิกผู้กู้เงิน
- อาชีพผู้กู้เงิน และระเบียบการกู้ยืม

5.5. วิธีการในการควบคุมและติดตามการใช้เงินกู้ วิธีดังนี้

- ใช้มาตรการทางสังคม โดยการประชาคม เพื่อการทวงหนี้
- ต้องให้ผู้ค้ำประกันรับผิดชอบ
- ดำเนินการตามกฎหมาย

5.6. วิธีการป้องกันความเสี่ยงภัยในการกู้ ประกอบกับผู้ค้ำประกันรับผิดชอบ ยึดเงินหุ้นของสมาชิก ยึดหลักทรัพย์

5.7. วิธีการแก้ปัญหาในกรณีที่สมาชิกได้รับเงินกู้ไปแล้วไม่ส่งใช้คืนเงินต้นและดอกเบี้ย ตามสัญญา คือ

- ส่งหน่วยเร่งรัดหนี้สินติดตามทวงถาม
- ใช้เวทีประชาคม

5.8 แนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านในด้านการจัดสวัสดิการให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านมีแนวทางดังนี้

- (1) คืนเงินปันผลค่าหุ้น 15%
- (2) เป็นค่าเฉลี่ยคืนแก่ผู้กู้ 15%
- (3) ตอบแทนคณะกรรมการ 20 %
- (4) เป็นทุนการศึกษาและการพัฒนาอาชีพของประชาชนในหมู่บ้าน 20%
- (4) เป็นทุนเพื่อสมทบกองทุน 15%
- (6) เป็นทุนสวัสดิการแก่สมาชิก 10%
- (7) สาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน 10%

ตอนที่ 5 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน บ้านสีคิ้ว หมู่ที่ 2 ต.สีคิ้ว

เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านสีคิ้ว หมู่ที่ 2 ต.สีคิ้ว ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมการรวมพลังและปลูกฝังนิสัยในการประหยัดและออมรู้วิธีการสร้างงานโดยอาศัยกองทุนอย่างมีระบบช่วยให้ทุกคนมีความเชื่อมั่นว่าความขยัน ความดี ความมีวินัย ความซื่อสัตย์และการตรงต่อเวลา จะเป็นคุณธรรมของมวลสมาชิกที่จะนำมาซึ่งความก้าวหน้าและมั่นคงของกองทุนตลอดไป จึงกำหนดระเบียบการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน บ้านสีคิ้ว หมู่ที่ 2 ต.สีคิ้ว อ.สีคิ้ว ไว้ดังนี้

ข้อ 1. ระเบียบ นี้เรียกว่า “ระเบียบกองทุนหมู่บ้านสีคิ้ว หมู่ 2”

ข้อ 2. ที่ตั้งของกองทุน เลขที่ 37 หมู่ที่ 2 ตำบล สีคิ้ว อำเภอ สีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
รหัสไปรษณีย์ 30140 โทรศัพท์ (044) 411679

ข้อ 3. ระเบียบนี้ใช้บังคับ ตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 4. วัตถุประสงค์ของกองทุน

- (1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้แก่สมาชิก
- (2) เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยการถือหุ้นการฝากเงินสัจจะและเงินรับฝาก
- (3) เพื่อส่งเสริมสมาชิกให้รู้จักประกอบธุรกิจ สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพจากภูมิปัญญาชาวบ้านโดยอาศัยเงินจากกองทุนหมู่บ้าน บ้านสีคิ้ว หมู่ที่ 2 ต.สีคิ้ว
- (4) เพื่อปลูกฝังนิสัยในการประหยัดและอดออมอย่างถูกวิธี
- (5) เพื่อส่งเสริมให้เกิดพลังสามัคคี มีวิถีชีวิตไทยแบบประชาธิปไตย รู้จักการเสียสละเพื่อส่วนรวมมีความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ซึ่งจะเป็นการสร้างความแข็งแกร่งให้กับหมู่บ้าน/ชุมชน ยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ข้อ 5. แหล่งที่มาของกองทุน

- (1) เงินจากนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- (2) เงินกู้จากแหล่งเงินกู้อื่น
- (3) ดอกผลผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินกองทุนหมู่บ้านบ้านสีคิ้ว หมู่ที่ 2 ต.สีคิ้ว
- (4) ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
- (5) เงินฝากสัจจะหรือเงินรับฝาก
- (6) เงินค่าหุ้น
- (7) เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก

(8) เงินหรือทรัพย์สินอื่นๆ ที่กองทุนได้รับ โดยไม่มีเงื่อนไขผูกพันหรือภาระคิดค้นอื่นใด

ข้อ 6 คุณสมบัติของสมาชิก

- (1) เป็นผู้ที่พำนัก หรือพักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านบ้านสีคิ้ว หมู่ที่ 2 ต.สีคิ้ว เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 1 ปี มีอายุไม่เกิน 65 ปี หากอายุเกินให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการ
- (2) เป็นบุคคล กลุ่มบุคคลหรือองค์กรผู้มีความประพฤติดี มีความรู้ความเข้าใจและเห็นชอบด้วยหลักการของกองทุนหมู่บ้านบ้านสีคิ้ว หมู่ที่ 2 ต.สีคิ้ว
- (3) เป็นบุคคลกลุ่มบุคคลหรือองค์กรผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุนหมู่บ้านบ้านสีคิ้ว หมู่ที่ 2 ต.สีคิ้ว
- (4) เป็นบุคคล กลุ่มบุคคลหรือองค์กรผู้คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก
- (5) เป็นบุคคล กลุ่มบุคคลหรือองค์กรผู้มีความซื่อสัตย์ ซื่อตรง และมีความขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพโดยสุจริต
- (6) มีเงินฝากสัจจะ ไม่ขาดส่งติดต่อกันเป็นเวลาถึง 3 เดือนและถือหุ้นอย่างน้อย 10 หุ้นกรณีกลุ่มหรือองค์กรให้สมาชิกกลุ่มหรือสมาชิกองค์กรมีเงินฝากสัจจะและถือหุ้นอย่างน้อย 10 หุ้นทุกคน
- (7) เป็นบุคคล กลุ่มบุคคลหรือองค์กรผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ไม่ว่าจะเป็นผู้เสพ ผู้ผลิต ผู้ค้า หรือผู้ขนส่ง

ข้อ 7. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

- (1) ขึ้น ใบสมัครที่มีรายละเอียดเรียบร้อยแล้วก่อนนายทะเบียนคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบ้านสีคิ้ว หมู่ที่ 2 ต.สีคิ้ว
- (2) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านสีคิ้ว หมู่ที่ 2 ต.สีคิ้ว ประชุมพิจารณารับสมาชิกเดือนละ 3 ครั้ง
- (3) ความเห็นของคณะกรรมการที่เป็นเอกฉันท์ถือเป็นที่สุด
- (4) เมื่อได้รับการพิจารณาให้เข้าเป็นสมาชิกได้แล้ว ให้บุคคล กลุ่มบุคคลหรือ องค์กร เหล่านั้นชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า และเงินฝากสัจจะภายในวันที่ยื่นใบสมัคร

ข้อ 8. การขาดสมาชิกภาพ

- (1) ตาย
- (2) ลาออกแต่ต้องไม่มีการหนี้สินหรือการค้ำประกันต่อกองทุน แลได้รับอนุมัติให้ลาออกโดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านสีคิ้ว หมู่ที่ 2 ต.สีคิ้ว

- (3) ขาดคุณสมบัติตามข้อ 6
- (4) เป็นคนวิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือเป็นผู้ที่ศาลสั่งให้เป็นบุคคลไร้ความสามารถ
- (5) ประพฤติคนไม่เหมาะสม เช่น เกี่ยวข้องกับยาเสพติด มั่วสุมการพนัน มีหนี้สิน ล้นพ้น เป็นโรคเรื้อรังที่รักษาไม่หายขาด อันอาจจะเป็นอุปสรรคต่อการประกอบ อาชีพ หรือถูก ศาลสั่งให้เป็นบุคคลล้มละลาย และที่ประชุมใหญ่มีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 ของ สมาชิกที่เข้าร่วมประชุมเกินกึ่งหนึ่งของสมาชิกทั้งหมด
- (6) ทุจริตต่อหน้าที่(ในกรณีได้รับเลือกให้เป็นกรรมการกองทุน) ที่คณะกรรมการ สอบสวนพบว่ามีความผิดจริง
- (7) มีเจตนาฝ่าฝืนข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน บ้านสีคิ้ว หมู่ที่ 2 ต.สีคิ้ว ทำให้ กองทุนได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง

ข้อ 9. การลาออกจากการเป็นสมาชิก สมาชิกกองทุนต้องชำระหนี้ที่มีต่อกองทุน หรือพ้น ภาระการค้ำประกันสมาชิกอื่นในกองทุนแล้ว จึงสามารถลาออกจากการกองทุนได้ ยกเว้นการออก เพราะหมดสมาชิกภาพตามข้อ 8 (1) (3) (4) (5) (6) (7) ต้องรับภาระหนี้สินที่มีต่อกองทุนหรือการค้ำ ประกันที่มีต่อกองทุนตามกฎหมาย

ข้อ 10. การคิดค่าธรรมเนียม เงินฝากสัจจะ และเงินรับฝาก

(1) ค่าธรรมเนียมแรกเข้าเก็บเป็นเงินสดจากสมาชิกที่ปัจเจกบุคคลกลุ่มบุคคล หรือ องค์กร เป็นราย ๆ ละ 30 บาท

(2) ค่าหุ้น หุ้นหนึ่งมีมูลค่าหุ้นละ 10 บาทสมาชิกแรกเข้าต้องชำระเงินเป็นเงินสด เมื่อคณะกรรมการมีมติรับเข้าเป็นสมาชิกภายในวันที่ยื่นใบสมัคร

(3) เงินฝากสัจจะ สมาชิกทุกคนต้องฝากเงินสัจจะทุกเดือน ๆ ละเท่า ๆ กัน ในวง เงินไม่ต่ำกว่า 50 บาท และสูงสุดไม่เกิน 1,000 บาท ภายในวันที่ 1-5 ของทุกเดือน ระหว่าง 17.00- 19.00 น. ณ ที่ตั้งกองทุนหมู่บ้าน บ้านสีคิ้ว หมู่ที่ 2 ต.สีคิ้ว อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา

** เมื่อสมาชิกส่งเงินฝากสัจจะครบ 20,000 บาท แล้วอาจหยุดส่งเงินฝากสัจจะ ได้ และสมาชิกสามารถถอนเงินฝากสัจจะได้เมื่อส่งเงินฝากสัจจะให้ได้ครบ 12 เดือน กองทุนจะคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 1 ต่อปี

(4) เงินรับฝาก สมาชิกสามารถนำเงินฝากไว้กับกองทุนได้ในวงเงินไม่เกิน 5,000 บาทต่อราย แต่จะเบิกได้เพียงเดือนละ 1 ครั้ง โดยคิดดอกเบี้ยให้อัตราร้อยละ 3 ต่อปี

ข้อ 11. กรรมการกองทุน หมู่บ้าน บ้านสีคิ้ว หมู่ที่ 2 ต.สีคิ้ว

(1) ที่มาของคณะกรรมการ สมาชิกจะพิจารณาบุคคลที่เหมาะสม มีความรู้ความชำนาญ เพื่อเป็นกรรมการกองทุน โดยวิธีสรรหาแบบประชาธิปไตยจำนวนไม่น้อยกว่า 9 คน แต่ไม่เกิน 15 คน โดยมีอัตราส่วนชายหญิงใกล้เคียงกัน

(2) คณะกรรมการกองทุนประกอบด้วยประธานกรรมการกองทุน รองประธานกรรมการกองทุน เลขานุการ 1 คน เหรัญญิก ผู้ช่วยเหรัญญิก 2 คน ฝ่ายทะเบียน 1 คน ผู้ตรวจสอบภายใน 1 คน และประชาสัมพันธ์ 1 คน ฝ่ายสินเชื่อ 1 คน ฝ่ายเร่งรัดหนี้สิน 1 คน ฝ่ายให้คำปรึกษาและพัฒนาอาชีพ 1 คน กรรมการกลาง 2 คน

ข้อ 12. วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการกองทุน กรรมการกองทุนหมู่บ้านบ้านสี่คิ้ว หมู่ที่ 2 ต.สี่คิ้ว อ.สี่คิ้ว จ.นครราชสีมา ให้ดำรงตำแหน่งสมัยละ 2 ปีเมื่อครบกำหนดเวลา 1 ปีที่ดำรงตำแหน่งให้กรรมการกองทุนจับฉลากออกจำนวนกึ่งหนึ่ง และให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านบ้านสี่คิ้ว หมู่ที่ 2 ต.สี่คิ้ว ดำเนินการคัดเลือกสมาชิกเข้าดำรงตำแหน่งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างภายใน 30 วัน และดำเนินการเลือกประธานกรรมการกองทุน รองประธานกรรมการกองทุน เลขานุการ เหรัญญิก และตำแหน่งอื่น ๆ ตาม ข้อ 11 (2) ให้ครบกรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระได้รับคัดเลือกอีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้

ข้อ 13. คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน บ้านสี่คิ้ว หมู่ที่ 2 ต.สี่คิ้ว ให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ข้อ 14. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) บริหารจัดการกองทุนตรวจสอบกำกับดูแลจัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุน
- (2) ออกระเบียบข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารกองทุน
- (3) รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก
- (4) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดหรือมอบหมาย

ข้อ 15 อำนาจหน้าที่ของกรรมการกองทุน

- (1) ประธานกรรมการกองทุน มีอำนาจหน้าที่ดังนี้
 1. เป็นประธานในการประชุมคณะกรรมการกองทุน
 2. แต่งตั้งกรรมการกองทุนเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามมติของ ที่ประชุมคณะกรรมการกองทุนหรือที่คณะกรรมการกองทุนมอบหมาย
 3. เรียกประชุมคณะกรรมการกองทุน
 4. เป็นผู้ลงนามสั่งจ่ายเงินตามมติคณะกรรมการเงินกู้ที่อนุมัติให้สมาชิกกู้ได้
 5. เป็นผู้ลงนามในคำสั่งหรือประกาศต่าง ๆ ของกองทุน

(2) รองประธานกรรมการกองทุนทำหน้าที่แทนประธานกรรมการกองทุน เมื่อประธาน กรรมการกองทุนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือเมื่อประธานกรรมการกองทุน มอบหมายให้ทำการแทน

(3) เหนรัญญิกกองทุนมีหน้าที่รวบรวมจัดเก็บ ดูแลรักษาเงินทุนและรายได้ ของกองทุนรวมทั้งการจัดทำบัญชีพร้อมทั้งควบคุมการใช้จ่ายเงินกองทุนให้เป็นไปอย่างรอบคอบ และเกิดประ โยชน์สูงสุด

(4) ผู้ช่วยเหนรัญญิก มีหน้าที่ทำการแทนเหนรัญญิกกรณีเหนรัญญิกไม่สามารถ ปฏิบัติหน้าที่ ได้ หรือกรณีที่เหนรัญญิกมอบหมาย

(5) เลขานุการกองทุนมีหน้าที่ติดต่อประสานงานทั่วไปนัดประชุมกรรมการ กองทุนจดและทำบันทึกรายงานการประชุมตลอดจนรายงานผลการดำเนินงานของ กองทุน

(6) เลขานุการช่วยกองทุน มีหน้าที่ทำการแทนเลขานุการ ในกรณีที่เลขานุ การไม่สามารถมาปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการกองทุนให้ ปฏิบัติหน้าที่ อื่น ๆ ตามความเหมาะสม

(7) ผู้ตรวจสอบในมีหน้าที่ตรวจสอบบัญชี กำกับ ดูแล เงินกองทุนให้เป็น ไปตามมติคณะกรรมการกองทุนกำหนด รวมทั้งประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน

(8) ประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่ผลิตเอกสาร สิ่งพิมพ์ ให้ข่าวสารแก่สมาชิก และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(9) ฝ่ายสินเชื่อ ทำหน้าที่รับคำขอกู้เงินกองทุนของสมาชิก กำกับ ดูแล ตรวจสอบและจัดเก็บเอกสารของผู้กู้และผู้ค้ำประกันให้ถูกต้องครบถ้วนพร้อมให้ข้อมูล คณะกรรมการกองทุนในการประชุมเพื่อพิจารณาเงินกู้ประจำเดือนและจัดทำสัญญากู้ยืมเมื่อสมาชิก ได้รับการพิจารณาให้กู้ได้จากคณะกรรมการกองทุน ซึ่งจะประชุมทุกวันที่ 20 ของเดือน

(10) ฝ่ายเร่งรัดหนี้สินมีหน้าที่ติดตามเร่งรัดหนี้สินที่สมาชิกไม่ส่งเงินงวด เงินกู้ตามที่ตกลงไว้ในสัญญาเงินกู้ โดยจัดทำเอกสารทวงถามส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน และ เก็บหลักฐานไว้อย่างปลอดภัย

(11) ฝ่ายทะเบียนกองทุน มีหน้าที่จัดทำทะเบียนประวัติสมาชิกกองทุน และตรวจสอบ โดยมีสำเนาให้ฝ่ายสินเชื่อและฝ่ายเร่งรัดหนี้สินฝ่ายละ 1 ชุด

(12) ฝ่ายให้คำปรึกษาและพัฒนาอาชีพมีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเขียน โครงการการทำสัญญาและอื่น ๆ

ข้อ 16. การประชุมคณะกรรมการกองทุน

(1) คณะกรรมการกองทุนต้องมีการประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง แต่หากมีความจำเป็น ประธานอาจเรียกประชุมได้มากกว่า 1 ครั้ง และต้องมีกรรมการกองทุนเข้าประชุมอย่างน้อยกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงครบองค์ประชุม

(2) ในการประชุมหากประธานกรรมการกองทุนหรือรองประธานกรรมการกองทุนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนใดคนหนึ่งในที่ประชุมขึ้นเป็นประธานการประชุม

(3) การวินิจฉัยชี้ขาดที่ประชุม ให้ถือเสียงข้างมากและกรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงในการลงคะแนนหนึ่งเสียง ในกรณีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งหรือเป็นผู้ชี้ขาด

ข้อ 17. ประเภทการกู้ยืม สมาชิกขอกู้เงินต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจกรรมดังต่อไปนี้

- (1) การพัฒนาอาชีพ
- (2) การสร้างงาน
- (3) การสร้าง และ/หรือ เพิ่มรายได้
- (4) การลดรายจ่าย
- (5) เพื่อบรรเทาเหตุฉุกเฉิน

ข้อ 18. การอนุมัติเงินกู้ สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงินจากคณะกรรมการกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน

ข้อ 19. ลักษณะโครงการ สมาชิกสามารถยื่นขอกู้ตามข้อ 17 (1) (2) (3) (4) และ (5) ต้องมีลักษณะหรือคุณสมบัติคือเป็นโครงการที่สามารถดำเนินการได้จริงมีความเป็นไปได้ทางการตลาดและสามารถเห็นได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

ข้อ 20. วงเงินกู้ คณะกรรมการจะอนุมัติเงินกู้ตามข้อ 17 (1) (2) (3) (4) และ (5) ให้แก่สมาชิกรายหนึ่งไม่เกิน 20,000 บาท(สองหมื่นบาท) สำหรับ (5) ให้กู้ได้วงเงินไม่เกิน 5,000 บาท(ห้าพันบาท) ในกรณีคณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าสองหมื่นบาท คณะกรรมการกองทุนจะเรียกสมาชิกประชุมโดยมีสมาชิกรวบรวมประชุมเกินกึ่งหนึ่งของสมาชิกทั้งหมดเพื่อให้สมาชิกวินิจฉัยชี้ขาดและมีเสียงเห็นชอบ 2 ใน 3 แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกิน 50,000 บาท (ห้าหมื่นบาท)

ข้อ 21. การดำเนินการตามโครงการที่ขอกู้และการจัดทำรายงาน สมาชิกจะต้องดำเนินการที่ขอกู้ให้สำเร็จ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามลำดับ และจัดทำรายงานความก้าวหน้าตามแบบรายงานที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

ข้อ 22. การทำสัญญาเงินกู้ สมาชิกผู้กู้ต้องทำสัญญากับคณะกรรมการกองทุน โดยให้ดำเนินการกับกรรมการฝ่ายสินเชื่อตามแบบและเงื่อนไข

ข้อ 23. หลักประกันเงินกู้ กองทุนหมู่บ้าน บ้านสีคิ้ว หมู่ที่ 2 ต.สีคิ้ว มีข้อกำหนดดังนี้

(1) เงินกู้ตามข้อ 17 (1) (2) (3) (4) และ (5) ต้องให้สมาชิกของกองทุนหมู่บ้านบ้านสีคิ้วหมู่ที่ 2 ต.สีคิ้ว จำนวนสองคนขึ้นไปเป็นผู้ค้ำประกัน ผู้ค้ำประกันสามารถค้ำประกันสมาชิกรายอื่นได้เพียงรายเดียวหรือใช้หลักทรัพย์เพื่อประเมินราคาโดยทางราชการและให้ผู้กู้ได้ไม่เกิน 50% ของราคาประเมินด้วยการจดจำนองเป็นประกัน ณ สำนักงานที่ดิน

(2) เงินกู้ตามข้อ 17 (1) (2) (3) (4) และ (5) สมาชิกผู้กู้ต้องส่งคืนเงินกู้ตามเงื่อนไข สัญญาคือ

ก) ส่งเป็นรายเดือนภายใน 12 เดือน นับตั้งแต่เดือนถัดไปที่ได้รับเงินกู้ โดยชำระพร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 0.50 บาทต่อเดือน

ข) ส่งคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายในเวลาหนึ่งปี ร้อยละ 6 ต่อปี

ข้อ 24. การกู้เพิ่ม กรณีผู้กู้ส่งเงินกู้รายเดือนแล้วจำนวนครั้งหนึ่งของเงินกู้ทั้งหมด อาจขอกู้เพิ่มได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการกองทุน (ทั้งนี้รวมแล้วต้องไม่เกินวงเงิน กู้ตามข้อ 20)

ข้อ 25. ค่าปรับ ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาเงินกู้เสียเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ 0.5 ต่อวัน

ข้อ 26. การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี เมื่อสิ้นปีทางบัญชีของกองทุนและได้ปิดบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปแล้วปรากฏว่ากองทุนมีกำไรสุทธิคณะกรรมการกองทุนจะนำกำไรสุทธิมาจัดสรรได้ ดังนี้

- (1) เป็นเงินปันผลค่าหุ้น (15%)
- (2) เป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่ผู้กู้ (15%)
- (3) เป็นเงินตอบแทนแก่คณะกรรมการกองทุน (20%)
- (4) เป็นทุนการศึกษาและพัฒนาอาชีพของประชากรในหมู่บ้าน (15%)
- (5) เป็นทุนเพื่อสมทบกองทุน (15%)
- (6) เป็นทุนเพื่อจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก (10%)
- (7) เป็นทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน (10%)

ข้อ 27. การดำเนินทางบัญชี กองทุนต้องจัดทำบัญชีเงินฝากและบัญชีค่าใช้จ่ายของกองทุนอย่างรอบคอบ พร้อมปิดประกาศในที่เปิดเผย ณ ที่ทำการกองทุนให้สมาชิกทราบเดือนละ 1 ครั้ง โดยจัดทำบัญชีดังต่อไปนี้

- (1) บัญชีเงินฝากออมทรัพย์
- (2) รายรับและรายจ่ายของกองทุน
- (3) สินทรัพย์และหนี้สินของทุน

ข้อ 28. การเก็บรักษาเงิน ให้มีคณะกรรมการเก็บรักษาเงินอย่างน้อย 3 คน คือ ประธานกองทุน รองประธานกองทุน เภรัณูญิก โดยเปิดบัญชีเงินฝากที่ธนาคารออมสินสาขาสีคิ้ว ในนามกองทุนหมู่บ้าน บ้านใต้ หมู่ที่ 2 ต.สีคิ้ว มีผู้ลงนามเบิก 2 ใน 3 คน แต่ในจำนวน 2 คนต้องมีประธานลงนามด้วยทุกครั้ง

ข้อ 29. คณะกรรมการกองทุนจะตรวจสอบบัญชีของกองทุน และรายงานการตรวจสอบบัญชีต่อคณะกรรมการสนับสนุนเพื่อทราบถึงความก้าวหน้าฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของกองทุนทุกสามเดือนและทุกรอบปี พร้อมทั้งแสดง บัญชีกำไร ขาดทุน และงบดุลในปีบัญชีที่ล่วงมาภายใน หนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชี

ข้อ 30. ให้คณะกรรมการกองทุนนัดประชุมใหญ่สามัญประจำปี สมาชิกอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยมีวาระการประชุมดังนี้

- (1) ประธานกล่าวเปิดการประชุม
- (2) เรื่องที่แจ้งให้ที่ประชุมทราบ
- (3) รับรองรายงานการประชุมครั้งที่ผ่านมา
- (4) พิจารณาเรื่องที่ค้างในที่ประชุมครั้งก่อน
- (5) เภรัณูญิกรายงานฐานะทางการเงิน
- (6) วาระที่ต้องพิจารณา
- (7) เรื่องอื่น ๆ (ถ้ามี)
- (9) สรุปผลและปิดการประชุม

บทเฉพาะกาล

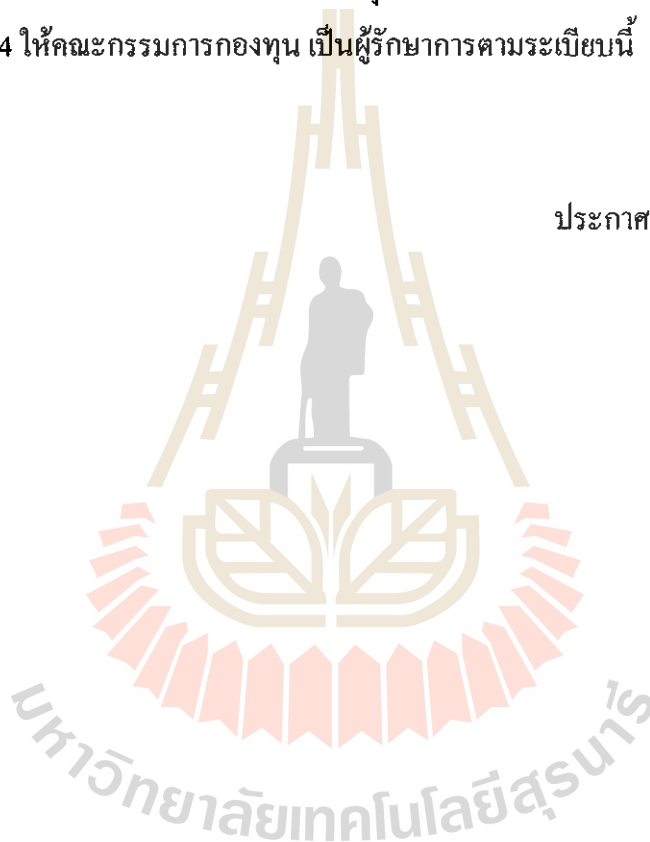
ข้อ 31. บรรดาประกาศ คำสั่ง ข้อบังคับและระเบียบบังคับต่าง ๆ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่
ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดแย้งกับระเบียบ ข้อบังคับนี้ ทั้งนี้จนกว่า
จะได้รับการแก้ไขหรือยกเลิก

ข้อ 32. ภายในปีหนึ่งปีนับแต่วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้คณะกรรมการกองทุนประเมิน
การดำเนินงานตามระเบียบนี้ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ข้อ 33. ที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีสามารถแก้ไขข้อบังคับกองทุนให้เกิดความสามารถได้
โดยมีมติเห็นด้วย 2 ใน 3 ของสมาชิกที่เข้าประชุมเกินกึ่งหนึ่งของสมาชิกทั้งหมด

ข้อ 34 ให้คณะกรรมการกองทุน เป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 10 กรกฎาคม 2544

ตอนที่ 6 การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกองทุนบ้านสี่ครัวหมู่ 2 หมู่ที่ 2 ตำบลสี่คิ้ว อำเภอสี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา มีเกณฑ์การพิจารณาเงินกู้กองทุนให้กับสมาชิก ดังนี้

1. การอนุมัติเงินกู้ สมาชิกที่ประสงค์จะกู้เงินจะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอเงินจากคณะกรรมการกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน

2. ลักษณะโครงการ สมาชิกยื่นขอเงิน ต้องมีลักษณะหรือคุณสมบัติที่เป็นโครงการที่ต้องสามารถดำเนินการได้จริงมีความเป็นไปได้ทางการตลาด และสามารถเห็นได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

3. วงเงินกู้ ให้สมาชิกกู้ได้รายละ 20,000 บาท หรือไม่เกิน 50,000 บาท ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติ 2 ใน 3 ของคณะกรรมการควรมติเงินกู้รายได้เกิน 20,000 บาท คณะกรรมการกองทุนจะเรียกประชุมสมาชิกทั้งหมด เพื่อให้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกิน 50,000 บาท จะต้องใช้หลักทรัพย์ค้ำประกัน / และบุคคลค้ำประกัน

4. การทำสัญญาเงินกู้ ทุกประเภท ต้องมีการทำสัญญาไว้กับคณะกรรมการไว้ 1 ชุด ตามแบบและเงื่อนไขที่กำหนด

4.1 ถ้าย้ายเช่าเอกสารสำคัญอย่างละ 1 ชุด ทะเบียนบ้าน บัตรประจำตัวประชาชน ทะเบียนสมรส

4.2 ผู้ค้ำประกัน 2 คน และต้องเป็นสมาชิกกองทุนเท่านั้น และหัวหน้าครอบครัว 1 คน ค้ำประกันได้ 2 ครั้ง

1.3 คู่สมรส (ถ้ามี) ต้องลงลายมือชื่อให้คำยินยอม

1.4 มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน

1.5 มีพยานหรือผู้รู้เห็น เช่น ค้ำประกัน

1.6 การกู้ กู้เงิน ได้ตั้งแต่ 1,000 บาท ขึ้นไปแต่ไม่เกิน 20,000 บาท ต่อ 1 ราย ต่อ 1 ปี

1.7 คณะกรรมการไม่มีสิทธิค้ำประกันเงินกู้ใด ๆ ทั้งสิ้น

5. หลักประกันเงินกู้ มีข้อกำหนดดังนี้

5.1 โฉนดที่ดิน หลักทรัพย์

5.2 ผู้ค้ำประกัน 2 คน

6. การชำระคืนเงินกู้

ให้ผู้กู้ส่งคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายในกำหนด 1 ปี การส่งอาจส่งเป็นรายเดือนหรือรายปีก็ได้แล้วแต่ที่ระบุไว้ในคำขอกู้

อัตราดอกเบี้ย

ร้อยละ 6 ต่อ ปี

ตอนที่ 7 หลักการประเมินโครงการ แบบชีพชีโมเดล (CIPP Model)

สตัฟเฟิลบีม ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า “เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่ (Evaluation is the process of delineating, obtaining and using information for jauging alternatibe decision)

รูปแบบของการประเมินโดยใช้หลักการและเหตุผลต่างๆ ไปอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจ และแสดงให้เห็นถึงกระบวนการประเมินใด ๆ ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

- (1) ขั้นตอนการวิเคราะห์กิจกรรมและข้อมูลที่จะประเมินเพื่อสนองความต้องการของผู้ตัดสินใจ
- (2) ขั้นตอนการรวบรวมสารสนเทศ (Information)
- (3) ขั้นตอนการเสนอสารสนเทศให้แก่ผู้ตัดสินใจ
- (4) ด้วยวิธีดังกล่าวนี้เชื่อว่าการตัดสินใจนั้นเป็นไปด้วยความสมเหตุสมผลในการบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

7.1 ข้อควรคำนึงในการใช้รูปแบบการประเมิน

- (1) วัตถุประสงค์ของการประเมิน คือ การให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ ดังนั้นจำเป็นต้องมีรายละเอียดที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ
- (2) ชนิดของการตัดสินใจที่แตกต่างกันต้องการออกแบบการประเมินที่แตกต่างกันและควรใช้รูปแบบการประเมินที่มีประสิทธิผลและรูปแบบทั่ว ๆ ไป
- (3) ในกรณีที่รูปแบบการประเมินมีความแตกต่างกันในด้านเนื้อหา(Content)ควรใช้ขั้นตอนของการติดตามผลดังนี้ คือ วิเคราะห์ รวบรวม นำเสนอ ตัดสินใจประกอบด้ขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ คือ ขั้นตอนการวิเคราะห์ ออกแบบเลือกและ ปฏิบัติ จึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยข้อมูลจากการประเมิน ดังนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างนักประเมินและผู้ตัดสินใจ
- (4) เพื่อให้จะได้มาซึ่งคำตอบในการตัดสินใจ การออกแบบการประเมินคำนึงถึงเกณฑ์ที่มีความตรงภายใน ความตรงภายนอก ความเที่ยง และมีความเป็นปรนัย
- (5) การประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่องเป็นวัฏจักร (Cycle) ตรงใช้กับโครงการที่เป็นระบบ

7.2 รูปแบบของการประเมินแบบ (CIPP MODEL)

รูปแบบของการประเมินแบบจิปพ มาจากตัวอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะทำการประเมิน

1. การประเมินบริบท หรือ สภาพแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นกระบวนการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผลเพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นด้านความสัมพันธ์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน สภาพภูมิศาสตร์ สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมประเพณี โครงสร้างพื้นฐาน ทรัพยากร การรวมกลุ่ม ผู้นำ ความเข้มแข็งของชุมชน ตลอดจนการศึกษาอุปสรรค อันจะนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation: I) เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจความเหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ ที่วางไว้ ความสามารถของหน่วยงานที่ตัวแทนในการจัดโครงการยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้ เช่น หน่วยงานที่ช่วยเหลือ เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินการ โครงการ เป็นต้น

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการ หรือการดำเนินตามขั้นตอนที่วางไว้เพื่อรวบรวมสารนิเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผนเพื่อเป็นการสะสมถึงการปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ส่วนประกอบที่สำคัญของการประเมินกระบวนการมี 4 อย่าง

- (1) การจัดหานักประเมินกระบวนการเต็มเวลา
- (2) เครื่องมือที่เป็นสื่อในการบรรยายกระบวนการ
- (3) การร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอระหว่างนักประเมินโครงการและบุคลากรในโครงการ หรือแผนงานเอง

(4) การปรับปรุงโครงสร้างการประเมินอยู่เป็นนิจ

การทำตามกระบวนการ จำเป็นต้องมีข้อมูลย้อนกลับโดยต่อเนื่องเกี่ยวกับว่าทำอะไรโครงการนั้นจึงจะทำให้สามารถบรรลุที่สุดการประเมินกระบวนการให้ข้อมูลแก่ผู้ตัดสินใจในการคาดคะเนล่วงหน้าการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาและบันทึกกระบวนการสำหรับแปลความหมายของความสำเร็จของโครงการ

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation: P) เป็นกระบวนการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลและแปลความหมายที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของโครงการนอกจากนี้ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมิน ดังนี้

4.1 การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planning Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำไปในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับการดำเนินงาน

4.2 การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้าง ขอโครงการ (Structuring Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้น ที่นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนงานและขั้นตอนของการดำเนินของโครงการ

4.3 การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementation Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4.4 การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ สัมเลิก หรือปรับขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

ตอนที่ 8 การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. **วิเคราะห์บริบท (Context Analysis)** เป็นการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมาย ศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชน
2. **วิเคราะห์ปัจจัยเบื้องต้น (Input Analysis)** เริ่มต้นนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถาบันการศึกษา ประชาสัมพันธ์และประกาศรับสมัครบัณฑิตเพื่อเข้าร่วมโครงการ
3. **วิเคราะห์กระบวนการของโครงการ (Process Analysis)** จัดทำหลักสูตรการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ จัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการดำเนินการในส่วนกลางและระดับจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ประสานงาน ดำเนินงานให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ให้บัณฑิตศึกษาทั้งในสถาบันการศึกษา และปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ โดยใช้แบบสอบถาม (บร.1 - บร.12) ในการเก็บข้อมูลคุณภาพการนิเทศก์ ติดตามและนิเทศก์ ช่วยเหลือนักศึกษาในพื้นที่การปฏิบัติงานและนักศึกษาต้องรายงาน ผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแก่คณาจารย์นิเทศก์
4. **วิเคราะห์ผลของโครงการ (Output Analysis)** เมื่อสิ้นสุดโครงการแล้วจำนวนเงินกองทุน1ล้านบาทยังอยู่บัณฑิตที่ว่างงานมีรายได้ เป็นผู้สำเร็จการฝึกอบรม ซึ่งจะได้รับประกาศนียบัตรบัณฑิต หลักสูตรการจัดการและการประเมินโครงการ โดยใช้ชุมชนเป็นห้องเรียนมีการเรียนรู้ ปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ ซึ่งจะมีประสบการณ์จริงนำไปใช้ในการทำงานต่อไป และกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีการบริหารจัดการกองทุนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีกระบวนการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ การติดตามประเมินผลและส่งเสริมการพัฒนานโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งเป็นการสร้างเสริมกิจกรรมของนโยบายที่มีอยู่ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และจำนวนรายงานผลความก้าวหน้าเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่องและรายงานผลการวิจัยในรูปแบบของสารนิพนธ์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ตอนที่ 9 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีการประเมิน

กรอบแนวคิดทฤษฎี หรือต้นแบบทางความคิดที่ผู้เขียนสารนิพนธ์ ในการประเมินโครงการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ครั้งนี้ต้องใช้ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบ เรียกว่า “ซีพีพี โมเดล” (CIPP Model) โดยใช้ตัวอย่างของหน่วยระบบ อักษรย่อดังกล่าวมีความหมายดังนี้

C	ย่อมาจาก	Context	บริบทของหน่วยระบบ
I	ย่อมาจาก	Input	ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Process	กระบวนการของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Product	ผลผลิตของหน่วยระบบ

1. แนวคิดและรูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler's Rationale and Model of Evaluation) ไทเลอร์ ได้กล่าวถึงการประเมินว่า “การประเมิน คือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่สังเกตได้กับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้” โดยมุ่งเน้นที่การประเมินทางการศึกษา

1.1 หลักการของแนวคิดไทเลอร์ แบบดั้งเดิมจำแนกเป็น 4 ประการ คือ

- (1) กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมอย่างชัดเจน มีความเฉพาะเจาะจง
- (2) กำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์ที่ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์
- (3) เลือกวิธีการที่จะช่วยให้การเรียนรู้ในเนื้อหาประสบความสำเร็จ
- (4) ประเมินผลว่าผู้เรียนมีความสำเร็จมากน้อยเพียงใด

1.2 กรอบแนวคิดของการประเมินในยุคใหม่ของไทเลอร์ จำแนกเป็น 6 ส่วนคือ

- (1) การประเมินจุดประสงค์
- (2) การประเมินแผนการเรียนรู้
- (3) การประเมินเพื่อแนะแนวทางในการพัฒนาโครงการ
- (4) การประเมินเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ
- (5) การประเมินผลลัพธ์ของโครงการทางการศึกษา
- (6) การติดตามผลและการประเมินผลกระทบ

ไทเลอร์ ได้สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการว่า เกณฑ์ที่ตัดสินความสำเร็จของโครงการควรพิจารณาจากความสำเร็จของส่วนรวมและมุ่งเน้นที่การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) มากกว่าการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation)

2. แนวคิดและรูปแบบการประเมินของสคิปเวน (Scriven's Evaluation Idedogies and Model) สคิปเวน ได้กำหนดความหมายของการประเมิน “การประเมินเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมข้อมูล การตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และการกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์ในการประเมิน”และมีความพยายามที่จะสร้างแนวคิดและรูปแบบการประเมินที่ผสมผสานแนวคิดของไทเลอร์และครอนบาค เข้าด้วยกันโดยได้จำแนกประเภทของการประเมินออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

2.1 การประเมินยึดเป้าหมายเป็นหลัก เป็นการประเมินที่ใช้เป้าหมายของโครงการเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่าการดำเนินการนั้นบรรลุเป้าหมายของโครงการ หรือไม่โดยแบ่งการประเมิน เป็น 2 ระยะ คือ

(1) การประเมินระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation) มีเป้าหมายของการประเมินเพื่อหาข้อดี ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินโครงการเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการโครงการระยะต่อไป

(2) การประเมินผลรวม (Summative Evaluation) มีเป้าหมาย คือ ผลผลิตที่เกิดขึ้นเมื่อโครงการสิ้นสุดแล้ว ซึ่งจะเป็นตัวชี้วัดคุณค่าความสำเร็จของโครงการที่จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงโครงการอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ให้ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี

2.2 การประเมินที่ไม่ยึดเป้าหมายเป็นหลัก เป็นการประเมินที่ไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะผลผลิตที่เกิดขึ้นตามเป้าหมายเท่านั้น แต่จะนำผลกระทบอื่น ๆ มาร่วมพิจารณาในการตัดสินคุณค่าด้วยระบบคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่สามารถรวบรวมข้อมูลสารสนเทศจากกลุ่มเป้าหมายที่มีความซับซ้อน ดังนั้นการประเมินตามแนวทางนี้ควรที่จะมีการออกแบบการประเมินให้มีความยืดหยุ่นในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีคุณค่า อันจะช่วยส่งเสริมให้การประเมินโครงการมีประสิทธิภาพ ในส่วนที่จะใช้ข้อมูลสารสนเทศที่สอดคล้องกับความเป็นจริงมากกว่า แต่มีความยุ่งยากที่เกิดขึ้น คือการพิจารณาอย่างครอบคลุมในการดำเนินการโครงการใดๆที่ตัวชี้วัด เกณฑ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินจะระบุเป็นแนวทางที่ชัดเจนได้ค่อนข้างยาก

นอกจากนี้สตริฟเวนได้จำแนกการประเมินสิ่งที่ประเมินเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

(1) การประเมินคุณค่าภายใน (Intrinsic Evaluation) เป็นการประเมินคุณค่าของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับโครงการ อาทิ จุดประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหา หรือประสิทธิภาพของเครื่องมือเครื่องใช้เป็นต้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการประเมินวิธีนี้เป็นการประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนที่จะเริ่มดำเนินโครงการ

(2) การประเมินความคุ้มค่า (Pagoff Evaluation) เป็นการประเมินในส่วนที่ผลของการดำเนินโครงการมีต่อผู้รับบริการจากโครงการ

3. แนวคิดการประเมินของอัลคิน (Alkin's Concept of Evaluation) “การประเมิน” ตามความของอัลคิน คือ กระบวนการคัดเลือก การประมวลผลข้อมูล และการจัดการระบบสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอข้อมูลต่อผู้มีอำนาจการตัดสินใจ หรือใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางในการเลือกการดำเนินการโครงการซึ่งอัลคินได้จำแนกการประเมินตามวัตถุประสงค์ของการใช้ผลการประเมิน เป็น 5 ส่วน ได้แก่

3.1 การประเมินระบบ เพื่อกำหนดจุดประสงค์ของโครงการ เป็นการประเมินก่อนเริ่มโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

3.2 การประเมินวางแผนโครงการ เป็นการประเมินเพื่อหาแนวทาง หรือวิธีการที่จะส่งเสริมให้การดำเนินการโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์

3.3 การประเมินระหว่างดำเนินการ เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาการดำเนินโครงการเป็นไปตามแผนที่กำหนดให้หรือไม่ หรือการดำเนินการอยู่ในขั้นตอนที่ควรจะเป็นมากน้อยเพียงใด

3.4 การประเมินเพื่อพัฒนางาน เป็นการประเมินเพื่อหาแนวทาง หรือข้อเสนอแนะในการที่จะส่งเสริมให้โครงการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินเพื่อรับรองผลงาน ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ เป็นการประเมินหลังจากสิ้นสุดโครงการ เพื่อตรวจสอบผลผลิตกับจุดประสงค์ของโครงการ และประมวลผลข้อเสนอแนะเพื่อรับรอง ปรับเปลี่ยน ขยาย หรือขยายโครงการ ต่อไป

อัลคิน ได้นำเสนอแนวคิดการประเมินที่เป็นระบบ คือ เริ่มต้นตั้งแต่ประเมินจุดประสงค์จนกระทั่ง การประเมินเพื่อปรับปรุงโครงการ ที่เป็นแนวคิดพื้นฐานของการประเมินโครงการ แต่ยังคงขาดแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน ทำให้การเผยแพร่ยังอยู่ในวงแคบเท่านั้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเฉพาะ ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าปฏิบัติงานตั้งแต่เดือน มกราคม พ.ศ. 2545 ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีวิธีการประเมินดังนี้

ตอนที่ 1 รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ

1.1 รูปแบบในการประเมิน

รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อการตัดสินใจ การตัดสินใจ โดยได้จำแนกขั้นตอนของการประเมินออกเป็น 3 ขั้นตอน

1. กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศ

รูปแบบที่ประยุกต์ใช้ในการประเมินครั้งนี้ คือ ชิพพ์โมเดล (CIPP Model) ตามกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยการประเมิน 4 องค์ประกอบทั้งระดับหมู่บ้าน และระดับรายบุคคล (ผู้รู้) ดังนี้

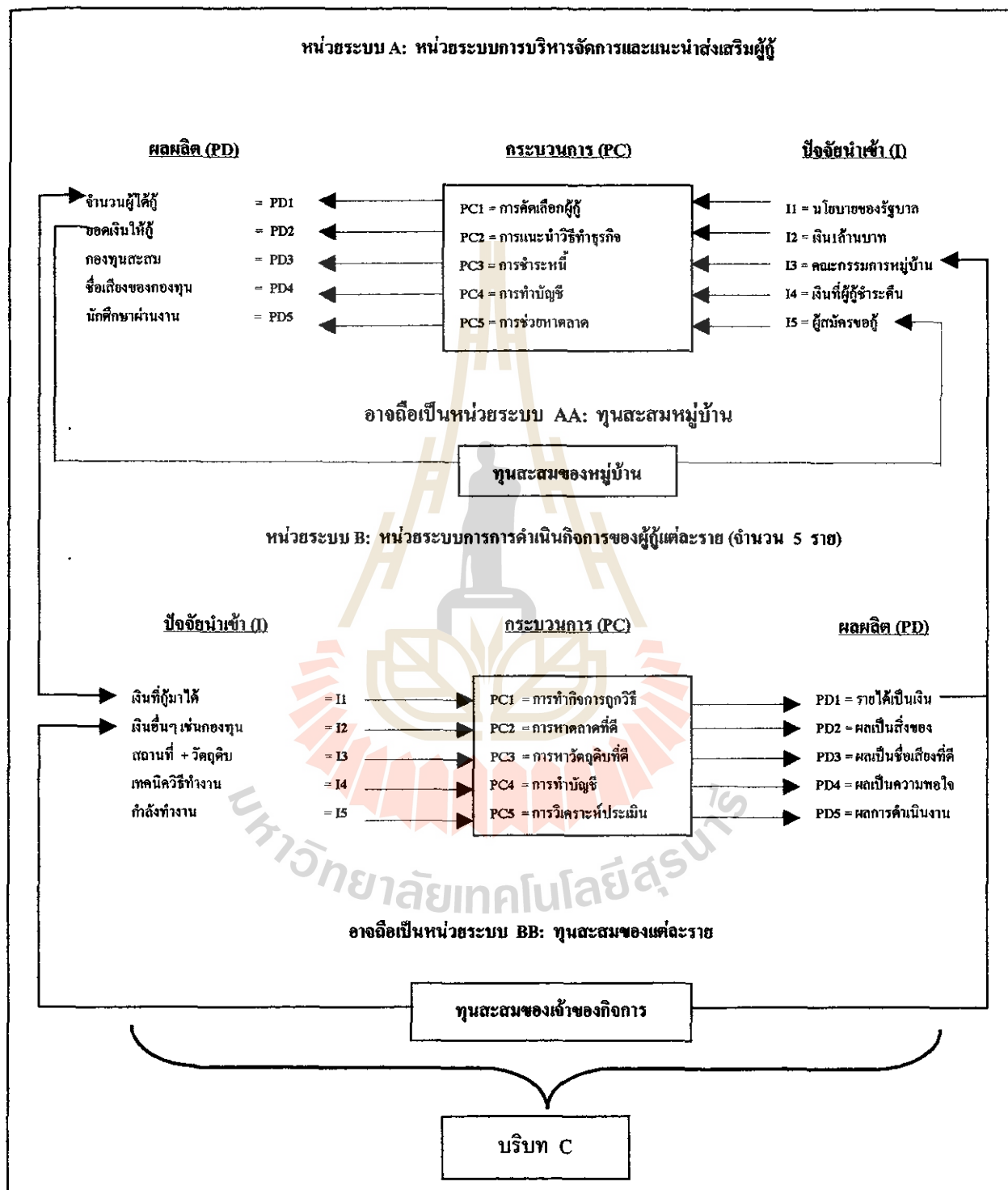
(1) การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

(2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของกระบวนการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

(3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

(4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

แผนภาพแสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ “ชีฟท์ โมเดล” ซึ่งมี
ส่วนประกอบดังนี้

แผนภาพที่ 2 แสดงระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แผนภาพที่ 2 แสดงระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยภาพรวมตามแนวคิดเชิงระบบประกอบไปด้วย 2 หน่วยระบบ ดังนี้

1. หน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

2. หน่วยระบบ B หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละรายโดยมีหน่วยระบบสะสมทุน เป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ BB

ดังนั้นในการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อที่จะประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจึงเป็นไปตามแผนภูมิข้างต้นนี้ ซึ่งมีรายการตัวชี้วัด ดังนี้

1.2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ (บร.) และแบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อใช้ในการสังเกตและการสัมภาษณ์ มีดังนี้

1. แบบรายงาน บร. 1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
2. แบบรายงาน บร. 2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
3. แบบรายงาน บร. 3 (แบบรายงานความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติที่มีต่อกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง)
4. แบบรายงาน บร. 4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
5. แบบรายงาน บร. 5 (แบบรายงาน ผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
6. แบบรายงาน บร. 6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
7. แบบรายงาน บร. 7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์ เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน)
8. แบบรายงาน บร. 8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์)
9. แบบรายงาน บร. 9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
10. แบบรายงาน บร. 10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
11. แบบรายงาน บร. 11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)
12. แบบรายงาน บร. 12 (การวิเคราะห์การจัดทำแผนแม่บทชุมชน)
13. การสำรวจอย่างมีส่วนร่วม เช่น การจัดเวทีประชาคมชาวบ้าน
14. การจัดเวทีประชุมชาวบ้าน

ตอนที่ 2 ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล

2.1 ตัวชี้วัด

ในการกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์กำหนดตัวชี้วัดตามกรอบการประเมิน แบบซีพีพีโมเดล (CIPP Model) ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 1

2.1.1 ตัวชี้วัด ของหน่วยระบบการบริหารการจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ (หน่วยระบบ A) ได้แก่

- (1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)
- (2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)
- (3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)
- (4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indication)

2.1.2 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B) ได้แก่

- (1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)
- (2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)
- (3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)
- (4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indication)

2.2 แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนและวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

2.2.1 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

(1) กำหนดข้อมูลและตัวชี้วัด โดยการวิเคราะห์จากวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ว่าใช้อะไรเป็นตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของข้อมูลบริบทภายในหมู่บ้าน

(2) กำหนดแหล่งข้อมูล โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลซึ่งจะพิจารณาจาก สิ่งที่ต้องการ จะทราบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ

(3) เลือกกลุ่มตัวอย่าง จากสมาชิกในหมู่บ้าน เช่น จากคณะกรรมการกองทุน สมาชิกผู้กู้ และสมาชิกคนอื่นๆ ในหมู่บ้าน

(4) **เลือกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล** จะพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของโครงการและพิจารณาว่าวิธีไหนจะเหมาะสมที่สุด เพื่อการได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกค้องนำเชื่อถือ

(5) **การเก็บรวบรวมข้อมูล** เป็นการเก็บรวบรวมจากสถานการณ์จริง โดยได้มีการวางแผนและเตรียมการก่อนทำการเก็บข้อมูล เช่น การจัดเวทีประชาคม การสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม

2.2.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

(1) **การสังเกต(Observation)**และบันทึกเกี่ยวกับสภาพทั่วไปด้านต่างๆ ของหมู่บ้านตลอดจนการสังเกตและบันทึกขณะร่วมกิจกรรมทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม โดยการสังเกตจากพฤติกรรม ของกลุ่มเป้าหมาย (สมาชิก) โดยไม่ให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่ต้องการ

(2) **การสัมภาษณ์ (Interview)** คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตัวแทนกลุ่มตลอดจนรายบุคคลในหมู่บ้าน โดยใช้แบบรายงานต่าง ๆ (ปร.) โดยการสนทนากับคณะกรรมการกองทุน สมาชิกในหมู่บ้านทั้งที่เป็นสมาชิกกองทุนและไม่เป็นสมาชิกกองทุน ซึ่งการสัมภาษณ์นั้น จะมีทั้งการสัมภาษณ์เพื่อต้องการทราบในสิ่งที่กำหนด ตามวัตถุประสงค์ของโครงการและการสัมภาษณ์เรื่องทั่วไป

(3) **การอภิปรายกลุ่ม (Focus Group Dession)** จากการจัดเวทีประชาคมชาวบ้าน เพื่อต้องการทราบถึงความคิดโดยรวมและความต้องการที่หลากหลายของคนในชุมชน

(4) **การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire)** เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบสอบถาม กับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ แล้วนำมาสังเคราะห์ข้อมูลหาข้อมูลที่ต้องการ

2.2.3 การสังเคราะห์ข้อมูล

ในการสังเคราะห์เพื่อประเมินโครงการจะใช้ทั้งวิธีแบบเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยที่

(1) **ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantiative Data)** เป็นการสังเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของตัวเลขแล้วสรุปโดยใช้ค่าสถิติ ข้อมูลที่หาเป็นค่าสถิติได้ เช่น รายได้ของชาวบ้าน อายุ เพศ เป็นต้น และค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ เป็นต้น

(2) **การสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data)** เป็นสังเคราะห์ข้อมูลที่เขียนบรรยายเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ หรือทัศนคติ การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสารและข้อมูลที่มีการบันทึกไว้เช่นความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และ ชุมชนเมือง เป็นต้น โดยใช้อัตราส่วน ร้อยละ ตาราง ในการวิเคราะห์

ตอนที่ 3 ตัวชี้วัด บริบทและตัวแปรที่ศึกษา

ตัวชี้วัดบริบท (C)

ตัวชี้วัดบริบท หมายถึง ตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมของหน่วยระบบ A เป็นสำคัญ

ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้าน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

1. บริบทระดับประเทศ เช่น สภาพของดิน ป่าไม้ สภาพศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น
ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศหรือตัวชี้วัดบริบทรอบนอก ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 1.1 ความยากจนของประเทศ
- 1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs)
- 1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ
- 1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
- 1.5 ความเคียดแค้นและการเป็นหนี้สินของประชาชน
- 1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท ความล้มเหลวของท้องถิ่นชนบท
- 1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

2. บริบทระดับท้องถิ่น เช่น สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน/ชุมชนนี้ สภาพป่าและหนองน้ำ
สภาพที่ดินทำกินของชาวบ้านในหมู่บ้าน/ชุมชน และตัวบ่งชี้อื่น ๆ

ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น หรือตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่น ประกอบไปด้วยตัวแปรดังนี้

- 1.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน/ชุมชน
- 1.2 สภาพปัจจุบัน
- 1.3 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน/ชุมชน
- 1.4 ด้านวัฒนธรรม
- 1.5 ข้อมูลด้านการปกครอง

3. ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 3.1 ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว
- 3.2 ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ
- 3.3 หนี้สินธนาคารของผู้กู้
- 3.4 หนี้สินนอกระบบของผู้กู้
- 3.3 อาชีพหลักของผู้กู้
- 3.4 รายได้ของครอบครัว
- 3.5 ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการ

ตอนที่ 4 ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบไปด้วย ตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวดคือ

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) สำหรับตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ A นี้ ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

2.1 นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

2.2 เงิน 1 ล้านบาท

2.3 คณะกรรมการหมู่บ้าน

2.4 เงินที่ผู้กู้ชำระคืน

2.5 ผู้สมัครขอกู้

3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้

3.1 การคัดเลือกผู้กู้

3.2 การแนะนำวิธีทำธุรกิจ

3.3 การรับชำระหนี้

3.4 การทำบัญชี

3.5 การช่วยเหลือตลาด

4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่ ตัวแปร

(1) จำนวนผู้กู้

(2) ยอดเงินให้กู้

4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

(1) จำนวนผู้ที่กู้ได้

(2) จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน

(3) การขยายกิจการของผู้กู้

(4) การเกิดกิจการใหม่ ๆ ขึ้นในท้องถิ่น

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

(1) กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง

- (2) ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้
- (3) ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด
- (4) ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ดูแลราย ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1.1 ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดบริบทเทคนิคเดียวกันตัวชี้วัดระดับประเทศของหน่วยระบบ A ที่กล่าวไว้ข้างต้น

- (1) ความยากจนของประเทศ
- (2) นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
- (3) ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ
- (4) สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
- (5) ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน
- (6) บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบทความล่มสลายของท้องถิ่น

ชนบท

- (7) ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

1.2 ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น ซึ่งเน้นตัวชี้วัดบริบทเทคนิคเดียวกับตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่นของหน่วยระบบ A ที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว

- (1) ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน/ชุมชน
- (2) สภาพปัจจุบัน
- (3) ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน/ชุมชน
- (4) ด้านวัฒนธรรม
- (5) ข้อมูลด้านการปกครอง

1.3 ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- (1) ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว
- (2) ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ
- (3) หนี้สินธนาคารของผู้กู้
- (4) หนี้ภายนอกนอกระบบของผู้กู้
- (5) อาชีพหลักของผู้กู้
- (6) รายได้ของครอบครัว
- (7) ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการ

2. วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 2.1 เงินที่กู้มาได้
- 2.1 เงินอื่นๆ
- 2.1 สถานที่ และวัตถุดิบ
- 2.1 เทคนิควิธีทำงาน
- 2.1 กำลังทำงาน

3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 3.1 การทำกิจการถูกวิธี
- 3.2 การหาตลาดที่ดี
- 3.3 การหาวัตถุดิบที่ดี
- 3.4 การทำบัญชี
- 3.5 การวิเคราะห์ประเมิน

4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

- 4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่
 - (1) รายได้เป็นเงิน
 - (2) ผู้กู้ได้ผลผลิตเป็นสิ่งที่ของ
- 4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)
 - (1) ผู้กู้ได้ขยายกิจการ
 - (2) ผู้กู้ได้ทำการด้วยเทคนิควิธีที่ดีขึ้นเนื่องจากการได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่

- (1) ผู้ที่มีการพึ่งตนเอง
- (2) ผู้ที่มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน
- (3) การกลับคืนถิ่นของประชาชน

กล่าวโดยสรุปแล้ว ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ โดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B มีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจุบันำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัว ต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ รายได้เป็นเงิน ผู้ดูแลรายต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนั้น เงินที่ผู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจุบันำเข้าของหน่วยระบบ A

ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ เพราะหน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้ชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจุบันำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกันกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินกู้ ที่ให้กับผู้ ถ้าออกไปสู่คนดีและมากพอ หน่วยระบบ B จะประสบความสำเร็จด้วย

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบทชุมชน

ผลการประเมินบริบทชุมชน

1. บริบทระดับประเทศ

1.1 ความยากจนของประเทศ

เมื่อ 50-100 ปีที่แล้วเกษตรกรไทยส่วนใหญ่ทำการเกษตรแบบพึ่งตนเองมีอาหารและปัจจัยพื้นฐานพอเพียง พึ่งตนเองได้สูงกว่าปัจจุบันที่ต้องพึ่งตลาดมากกว่าในสมัยก่อน แม้รายได้คิดเป็นค่าเงินจะน้อยแต่ความเป็นอยู่ สิ่งจำเป็น (อาหาร ยา ที่อยู่ เสื้อผ้า) ของคนไทยอยู่ในเกณฑ์ดีโดยไม่เกี่ยวกับการใช้เงิน ความจนอย่างขนาดใหญ่หรือความจนสมัยใหม่ในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ที่เกษตรกรมีรายได้น้อยกว่ารายจ่ายเป็นสิ่งที่เพิ่งเกิดในยุคหลังซึ่งทำให้เกิดปัญหาเกษตรกรไทยถูกทำให้ยากจนลงกว่าเดิมและได้อพยพเข้ามาเป็นคนในชุมชนแออัดในเมืองหลวงหรือเมืองใหญ่ๆ ความจนอาจจะไม่ได้มาจากแผนนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจแบบการผลิตเพื่อการตลาดอย่างเดียว ปัจจัยภายในประเทศอื่น ๆ เช่น ระบบการเมืองที่ผูกขาดอำนาจและความมั่งคั่งในมือคนกลุ่มน้อย ปัญหาประชากรเพิ่มขึ้นมาอย่างรวดเร็วก็มีส่วนด้วย แต่ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมผูกขาดที่ไม่เป็นธรรม ไม่เสรีจริง เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการทำให้ คนไทยสมัยนี้จนลง (คือมีรากฐานชีวิตความเป็นอยู่ต่ำกว่า) กว่าคนไทยในสมัยก่อนความยากจนไม่ได้หมายความว่า ครอบครัวยุคใหม่มีรายได้ต่ำกว่าระดับพออยู่พอกินเท่านั้นแต่ยังรวมไปถึงคนที่ขาดโอกาส ขาดสิทธิและความยุติธรรมการศึกษา สังคม จริยธรรม ซึ่งธนาคารโลกได้วิเคราะห์ความยากจนของคนไทยคือ บุคคลที่มีรายได้ 688 บาท/เดือน ซึ่งมีจำนวน 10 ล้านคน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือมีรายได้ต่ำกว่าแรงงานขั้นต่ำของประเทศ (ต่ำกว่าวันละ 133-165 บาทหรือต่อรายละ 4,000-5,000 บาท)

Drewnowski(1997)อ้างในอัญญา ณ ระนอง (2541) ได้นิยามความยากจน คือภาวะผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยต่อหัวของประเทศ ขาดโอกาสน้อยในการได้รับการกระจายรายได้จากภาครัฐ หรือถ้าพิจารณาในมิติของการใช้จ่ายในครัวเรือน รายได้เท่ากับรายจ่ายหรือรายได้ต่ำกว่ารายจ่ายก็ถือว่าเข้าข่ายภาวะยากจน ซึ่งภาวะความยากจนจะเปลี่ยนแปลงตามขนาดของครัวเรือนแต่ละองค์ประกอบของครัวเรือน วิทยากร เชียงกุล(2544) ได้กล่าวถึงสาเหตุความยากจนของคนไทย เกิดจาก

การเปลี่ยนแปลงการพึ่งเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเองเข้าสู่ระบบทุนนิยมคือ ผลิตเพื่อขาย ทำให้เกษตรกรต้องมีการเพิ่มทุนในการซื้อปัจจัยการผลิตและสินค้าในการบริการต่าง ๆ ในขณะที่ต้นทุนทางสังคมก็มีอยู่อย่างจำกัดมีการทำลายป่าสภาพสิ่งแวดล้อมซึ่งมีผลกระทบต่อระบบการผลิตและขณะเดียวกันก็ขาดกลไกด้านการตลาดเริ่มมีหนี้สินมากขึ้นทำให้เสียเปรียบกลุ่มเกษตรกรที่มีฐานะดีพอค้ำนายทุนรวมทั้งปัจจัยทางอื่นเช่น มีระบบการผูกขาดทางการเมือง ระบบอุปถัมภ์ ก่อให้เกิดความไม่มั่นคงในคนส่วนใหญ่ คนส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรได้เท่าเทียม จึงนำมาซึ่งความยากจน

Stufflebeam (1983) อ้างในคณะทำงานประเมินผลโครงการแก้ไขปัญหาคความยากจน (2540:3-4) ได้เสนอรูปแบบการประเมิน CIPP Model โดยกำหนดเครื่องชี้วัดความยากจนคือ

1) ประสิทธิภาพการผลิตหรือระดับการผลิตต่อไร่ที่ครัวเรือนส่วนใหญ่ผลิตได้เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐาน

2) ประสิทธิภาพการใช้ที่ดินในการเพาะปลูกพืชในแต่ละปี และ

3) ค่าจ้าง ทั้งนี้จะมีการนำฐานข้อมูลทางราชการจัดเก็บไว้มาเป็นมาตรฐาน เช่นกรณีประเทศไทยจะใช้ข้อมูล จปฐ และ กชช.2 ค มาประกอบวัดความเปลี่ยนแปลง สำหรับกรอบในการวิเคราะห์นั้น ต้องมององค์ประกอบให้ครอบคลุมได้แก่ การประเมินสภาพแวดล้อม (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product)

นอกจากภาวะหรือเกณฑ์มาตรฐานมาเป็นตัวกำหนดการชี้วัดความจนแล้ว ยังพบว่าภาวะความยากจนที่เกิดจากปัจจัยทางอื่นคือ “ผลกระทบวิกฤตเศรษฐกิจ” ของประเทศที่ประชาชนต้องมีการปรับตัวที่เกิดจากรายได้ลดลง เช่น ภาวะผลผลิตตกต่ำ ราคาถูก ภัยธรรมชาติต่าง ๆ การประกอบธุรกิจขนาดเล็กกิจการ การถูกเลิกจ้างหรือออกจากงาน การช่วยเหลือจากภาครัฐลดลงในงานที่สินค้าอุปโภค บริโภคกลับมีราคาเพิ่มขึ้น ย่อมส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

สาเหตุสำคัญของความยากจน

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2539-94-99) ได้สรุปสาเหตุสำคัญที่นำไปสู่ความยากจนของครัวเรือนแก่เกษตรกร ได้แก่ ความเหลื่อมล้ำในการถือครองที่ดินนั้นคือครัวเรือนที่มีที่ดินขนาดใหญ่ย่อมจะมีกลุ่มคนที่อยู่ในภาระจนน้อยกว่าผู้ที่มีที่ดินขนาดเล็ก โดยเฉพาะภาคตะวันออก เฉียงเหนือ พบว่ามีครัวเรือนที่มีที่ดินน้อยกว่า 10 ไร่ จะตกอยู่ในภาวะความยากจนร้อยละ 33.3 รองลงมาคือภาคเหนือร้อยละ 30.2 ประการต่อมาคือการมีข้อจำกัดเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ พบว่าครัวเรือนที่ประกอบกิจการเกษตรอยู่ใกล้แหล่งน้ำหรือมีระบบชลประทานที่ดีจะทำให้การผลิตมีโอกาสดีกว่าสามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้นและต่อเนื่องกว่าเกษตรกรที่ขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ประการที่สามคือประเภทของกิจการรวมทั้งสภาพที่ตั้ง และสภาพแวดล้อมของกิจการพบว่าเกษตรกรที่มี

อาชีพทำนองเดียวกันจะอยู่ในภาวะความยากจนมากที่สุด ในภาวะที่ครัวเรือนที่มีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำปลุกผล ไม่นับต้นทุน และปศุสัตว์ จะมีภาวะความยากจนน้อยกว่าและประการสุดท้ายคือ การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน และการมีโอกาสได้รับการพัฒนาฝีมืออบรมนั้นคือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีส่วนช่วยเสริมการประกอบอาชีพ การเพิ่มทักษะ การเรียนรู้เข้าถึงเทคโนโลยีได้ด้วยตนเอง ซึ่งพบว่ากลุ่มที่มีการศึกษาค่ำกว่าภาคบังคับจะเป็นกลุ่มที่มีภาวะความยากจนมากที่สุดรองลงมาคือกลุ่มเกษตรกรที่มีอาชีพออกไปหารับจ้างภาคเกษตร

1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs)

SME คือ ธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลางโดยย่อมาจาก Small and Medium Enterprises เนื่องจากรัฐเริ่มให้ความสนใจกิจการขนาดเล็กและขนาดกลางมากขึ้นอีกทั้งกระทรวงอุตสาหกรรมก็มี นโยบายที่จะส่งเสริมและสนับสนุนกิจการขนาดกลาง และเล็กอย่างชัดเจน เพราะเห็นว่าเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม โดยมีกรมส่งเสริม อุตสาหกรรมรับผิดชอบอยู่ ทั้งนี้ SME ของไทย จึงไม่ใช่กิจการในลักษณะเดิมแต่จะต้องมีลักษณะใหม่ คือ

1. เป็นธุรกิจที่สามารถขายได้ในบาพโซน และคอลลาร์โซน
2. ต้องเป็น SME ที่ผลผลิตมีดีไซน์ และมีคุณภาพที่ตลาด โลกต้องการ และยอมรับได้
3. จะมีความสัมพันธ์ทางการบริหาร การออกแบบ และการผลิตที่เป็นสากลโดยมีหุ้นส่วนผู้บริหารมา จากที่ใดก็ได้ ที่มีทักษะมีเทคโนโลยีมาถ่ายทอดและร่วมเป็น เจ้าของร่วมเสี่ยง
4. จะต้องมีความเข้าใจตลาดของตนอย่างแท้จริง
5. จะต้องมีการปรับผลผลิตให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของตลาด
6. จะต้องลดต้นทุนการผลิตให้ถูกที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยจะต้อง แหล่งเงินทุนในประเทศเท่านั้น

1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

สภาวะการค้าและการส่งออกของประเทศมีมากในรูปแบบของภาคเกษตรกรรม เช่น การส่งออกข้าว การส่งออกอาหารสัตว์ การส่งออกเสื้อผ้า ซึ่งแต่ละปีการส่งออกสินค้าจำพวกนี้มีมากแต่ก็ไม่มากเท่ากับการรับซื้อสินค้าจากต่างประเทศ เพราะส่วนใหญ่สินค้าที่ซื้อเข้ามาจะเป็นจำพวกสินค้าสิ้นเปลือง เช่น น้ำมันดิบ รถยนต์ ซึ่งแต่ละปีไทยเสียดุลทางการค้ามาก ซึ่งทำให้ส่งผลเสียทางเศรษฐกิจ ดังนั้น ทางที่ดีต้องลดการขาดดุลการค้าโดยการประหยัดไม่ซื้อสินค้าจากต่างประเทศหรือซื้อน้อยลง อาจทำให้สภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศลดน้อยลงก็เป็นได้

1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

ปัจจุบันนี้ ประเทศไทย มีสภาพแวดล้อมที่เลวลงเป็นอันมากเนื่องจากว่าคนไทยส่วนใหญ่เห็นแก่ตัว ไม่รู้จักรักษาสมดุลทางธรรมชาติ ยิ่งในเขตเมืองหลวงสภาวะมลพิษทางอากาศยิ่งมีมาก ผู้คนเป็นโรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจ ทั้งโรคภูมิแพ้ โรคหอบ โรคหืด ฯลฯ และในต่างจังหวัดก็มีการตัดไม้ทำลายป่า มีการบุกรุกที่ป่าสงวน ทำให้อากาศร้อน ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล เมื่อน้ำแล้งก็แล้งจัดถ้าอยากให้ประเทศมีสภาวะเหมือนเดิมทุกคนในประเทศต้องร่วมแรงร่วมใจกันปกป้องและรักษาสมดุลธรรมชาติ และต้องไม่ทำลายธรรมชาติกันเหมือนที่เคยเป็นอยู่เช่นในปัจจุบันนี้

1.5 ความเดือนร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

เมื่อเศรษฐกิจตกต่ำ สินค้ามีราคาแพงขึ้น ประชาชนต้องการความอยู่รอดจึงต้องหาหนทางต่าง ๆ เพื่อการอยู่รอด โดยอาจจะมีการกู้ยืมเงินจากนายทุน และแหล่งเงินกู้จากสถาบันทางการเงินต่าง ๆ เพื่อนำมาประกอบอาชีพ เมื่อเศรษฐกิจไม่ดี ผู้คนก็ไม่มีกำลังในการบริโภคสินค้าทำให้เกิดการขาดทุนของธุรกิจและกิจการต่างๆ

1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท

เมื่อสังคมไทยเปลี่ยนไปจะมีผลกระทบตั้งแต่สังคมเมืองผู้คนต่างเห็นแก่ประโยชน์ของตัวเองเป็นหลัก มีการแก่งแย่งชิงดีกันขนาดครอบครัวจากรอบครัวขยายมาเป็นครอบครัวเดียว เมื่อเมืองใหญ่คือแหล่งทำมาหากิน ทำให้ผู้คนในชนบทได้เข้ามาหางานทำในเมืองกันมากขึ้นเป็นเหตุให้ท้องถิ่นไม่มีผู้คนอยู่ ทำให้สังคมในท้องถิ่นเกิดการล่มสลาย การเป็นอยู่ของท้องถิ่นเปลี่ยนไป คนหนุ่มสาวในวัยแรงงาน ออกไปหางานทำยังเมืองใหญ่ เหลือไว้แต่เด็กกับคนชรา ที่อยู่เฝ้าบ้านเพียงลำพัง และจะเกิดการเปลี่ยนแปลงมากยิ่งขึ้น ถ้าสังคมไทยยังเป็นอยู่อย่างนี้ต่อไป

1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรม และสินค้าจากต่างประเทศ

ในปัจจุบันนี้คนไทยเปลี่ยนแปลงการเป็นอยู่อย่างมาก โดยหันมานิยมวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ โดยเฉพาะวัฒนธรรมการกิน,การแต่งตัว, การดำรงชีวิตประจำวันซึ่งค่านิยมนี้ทำให้คนไทยต้องเสียดุลทางการค้าจากต่างประเทศเป็นอย่างมาก เพราะต้องนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือยบางประเภทซึ่งมีราคาสูง สิ่งเหล่านี้เป็นวัฒนธรรมที่ผิดๆถ้าคนไทยมองย้อนมกลับมาและใช้ชีวิตเหมือนเดิม ที่ปู่ย่าเราได้ปฏิบัติกันมานาน ประเทศไทยก็คงไม่เป็นหนี้สินต่างประเทศมากมายขนาดนี้ก็ได้

2. บริบทระดับท้องถิ่น

2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

ที่มาของบ้านสี่คิ้วหมู 2

แต่เดิมบ้านสี่คิ้วหมู 2 ตั้งอยู่ในเขตสุขาภิบาลสี่คิ้ว ต่อมาทางราชการได้ยกฐานะจากสุขาภิบาลสี่คิ้วเป็นเทศบาลตำบลสี่คิ้ว เมื่อปี พ.ศ.2542 ซึ่งประวัติของอำเภอสี่คิ้วมีดังนี้คือ อำเภอสี่คิ้วมีชื่อเดิมว่า“เมืองนครจันทิก” เป็นเมืองอิสระขึ้นตรงต่อเมืองหลวง มีเจ้าปกครองนครอยู่ 4คนคือ 1.พระนครแก้ว 2.พระนครต่วน 3.พระนครโต 4.พระนครตา ต่อมาตั้งเป็นเมืองหน้าด่านเรียกว่าด่านจันทิก” มีนายด่านอยู่ 2 คน คือ หลวงพลและหมื่นด่าน ครั้นต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2444 โดยย้ายที่ว่าการอำเภอมายังอยู่ที่บ้านหนองบัวหมูที่ 1ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสี่คิ้ว และต่อมาเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2482 ได้ย้ายที่ว่าการอำเภอมายังอยู่ที่บ้านสี่คิ้วหมูที่ 2 ตำบลสี่คิ้วในปัจจุบัน และได้เปลี่ยนแปลงชื่ออำเภอให้ตรงกับบ้านสี่คิ้วเป็น”ที่ว่าการอำเภอสี่คิ้ว”

(ประวัติความเป็นมาของอำเภอสี่คิ้ว:มูลนิธิสี่คิ้ว)

คนกลุ่มแรกที่มาเริ่มก่อตั้งบ้านสี่คิ้วหมู 2

คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานที่บ้านสี่คิ้วหมูที่ 2 ตำบลสี่คิ้ว อำเภอสี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา แบ่งเป็น 1.คนจีน(ทั้งจากแผ่นดินใหญ่และคนจีนที่มาจากจังหวัดอื่น) 2.คนยวน (โยนก) ซึ่งจากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ได้กล่าวว่า ได้อพยบมาจากภาคเหนือตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 3.คนไทยโคราช (ซึ่งอยู่มาแต่เดิม) และได้มีคนจากที่อื่น ๆ ได้อพยบเข้ามาตามเมื่อได้มีการย้ายที่ว่าการอำเภอใหม่ที่บ้านสี่คิ้วหมู 2 (ปัจจุบันอยู่ในเขตบ้านสี่คิ้ว หมู่ 16)

2.2 สภาพปัจจุบัน

การขยายตัวของชุมชน

ปัจจุบันชุมชนในหมู่บ้านสี่คิ้วหมู 2 มี 320 ครัวเรือน มีบ้าน 320 หลังคาเรือน บ้านเรือนประกอบไปด้วยทั้งที่เป็นอาคารพาณิชย์ เป็นร้านค้า เป็นร้านบริการต่าง ๆ เช่นร้านตัดผม ร้านซักรีด และยังมีบ้านซึ่งมีไว้สำหรับอยู่อาศัยโดยเฉพาะ ทั้งเป็นบ้านเดี่ยวและห้องแถวจะเห็นได้ว่าชุมชนสี่คิ้วหมู 2 มีการอยู่อาศัยของประชากรอย่างหนาแน่นมีอาชีพแตกต่างกันไป มีผู้คนอพยพมาจากถิ่นอื่น เพื่อมาประกอบอาชีพเป็นจำนวนมากและมีบางส่วนได้มีการย้ายไปประกอบอาชีพกันในที่ต่างถิ่น เช่นไปทำงานในเมืองหลวง ไปทำงานต่างจังหวัดเป็นต้น

ลักษณะประชากร

หมู่บ้านสีคิ้วหมู่ 2 มีจำนวนประชากรทั้งหมด 1,011 คน แบ่งออกเป็น ชาย 481 คน หญิง 530 คน และแบ่งตามระดับอายุได้ดังนี้

ประชากรวัย 1 วัน – 3 ปีเต็ม	จำนวน 110 คน
3 ปี 1 วัน – 6 ปีเต็ม	จำนวน 91 คน
6 ปี 1 วัน – 12 ปีเต็ม	จำนวน 94 คน
12 ปี 1 วัน – 14 ปีเต็ม	จำนวน 105 คน
14 ปี 1 วัน – 18 ปีเต็ม	จำนวน 88 คน
18 ปี 1 วัน – 50 ปีเต็ม	จำนวน 346 คน
50 ปี 1 วัน – 60 ปีเต็ม	จำนวน 94 คน
60 ปี 1 วัน ขึ้นไป	จำนวน 83 คน

ระบบนิเวศของชุมชน

ทำเลที่ตั้งของหมู่บ้านสีคิ้ว หมู่ 2 จะเป็นพื้นที่ที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลสีคิ้วเป็นลักษณะของชุมชนเมืองซึ่งมีตลาดร้านค้าและอาคารพาณิชย์ต่างๆมากมาย ซึ่งถือเป็นแหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอ พื้นที่ของบ้านสีคิ้วหมู่ 2 ทางด้านทิศใต้ อยู่ติดกับลำน้ำลำตะคอง จะมีที่ราบลุ่มซึ่งเหมาะกับการทำนาปลูกข้าวและพืชเศรษฐกิจที่สำคัญเช่นข้าวโพดและพืชผักต่างๆ

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดกับ	บ้านสีคิ้วหมู่ 16
ทิศใต้	ติดกับ	บ้านโนนกลุ่มตำบลมิตรภาพ
ทิศตะวันออก	ติดกับ	บ้านสีคิ้วหมู่ 4
ทิศตะวันตก	ติดกับ	บ้านสีคิ้วหมู่ 14

สภาพที่ดิน

ที่ดินบ้านสีคิ้ว หมู่ 2 ที่ดินของชาวบ้านนั้นจะมีเอกสารสิทธิ์ คือ โฉนดที่ดิน ซึ่งเป็นเอกสารสิทธิ์ครอบครองทรัพย์สินของชาวบ้านสีคิ้ว หมู่ 2 ส่วนสภาพที่ดินทางด้านทิศใต้เป็นที่ราบลุ่มอยู่ติดกับลำตะคองดินมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะกับการปลูกพืช เช่น ข้าว, ข้าวโพด

แหล่งน้ำสำคัญของชุมชน

แหล่งน้ำที่ชาวบ้านใช้เพื่อทำการเกษตรและบริโภคได้มาจากลำน้ำลำตะคอง ซึ่งไหลมาจากเขื่อนลำตะคองอำเภอสีคิ้ว

ระบบสาธารณูปโภค

เมื่อ พ.ศ. 2440 ถนนเมื่อเริ่มก่อตั้งหมู่บ้านมีสภาพเป็นแบบถนนดิน

เมื่อ พ.ศ. 2495 มีไฟฟ้าใช้ในหมู่บ้าน

เมื่อ พ.ศ. 2500 มีระบบน้ำประปาหมู่บ้านใช้

เมื่อ พ.ศ. 2519 มีถนนลาดยางเข้าสู่หมู่บ้านระยะทาง 1.5 กิโลเมตร

เมื่อ พ.ศ. 2540 มีถนนคอนกรีตเข้าสู่หมู่บ้านระยะทาง 1.5 กิโลเมตร

ผู้นำการเมืองและการเมืองการปกครอง

ผู้นำปัจจุบันคือ คุณแพร สืบพัก ดำรงตำแหน่งประธานชุมชนบ้านสีคิ้ว หมู่ 2 ปัจจุบัน คุณแพร สืบพัก มีอายุ 65 ปี มีอาชีพค้าขาย (ร้านค้าของตัวเอง) อาศัยอยู่ในชุมชนสีคิ้วหมู่ 2 ตั้งแต่เกิด แต่เดิมมีอาชีพทำนา ทำไร่ มีความสนใจในกิจกรรมของชุมชนตั้งแต่ยังสาว ครั้นต่อมาเมื่ออายุมากขึ้น จึงได้รับความไว้วางใจให้เป็นผู้นำชุมชนตั้งแต่ พ.ศ.2542 ปัจจุบันคุณแพรได้ทำหน้าที่พัฒนาชุมชน คอยให้ความช่วยเหลือลูกบ้านในการติดต่อประสานงาน ให้ความรู้และคำแนะนำต่าง ๆ ให้กับชาวบ้าน

2.3 ด้านเศรษฐกิจ

ด้านเศรษฐกิจของหมู่บ้านนั้น ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย (ทั้งขายของที่ตลาดสดและกิจการของตัวเอง) 172 ครอบครัว อาชีพรับจ้าง 72 ครอบครัว ส่วนมากจะเป็นลูกจ้างในกิจการร้านค้าต่าง ๆ ทั้งในและนอกพื้นที่หมู่บ้านรับราชการ 70 ครอบครัว อาชีพเกษตรกรรม 6 ครอบครัว พื้นที่เกษตรประมาณ 100 ไร่ เป็นที่นาทั้งหมด หลังจากฤดูเก็บเกี่ยว ก็จะปลูกพืชผักต่าง ๆ เช่น ข้าวโพด, พริก, ผักชี และยังมีอุตสาหกรรมในครัวเรือนคือ การผลิตขนมจีนแป้งสด 3 ราย ใช้แรงงานในครัวเรือน ส่งสินค้าขายในเขตอำเภอสีคิ้วเป็นส่วนใหญ่ และยังมีการผลิตขนมด้วยขนมจีบของร้านคุณแดง ซึ่งได้มีการจำหน่ายทั้งในเขตอำเภอสีคิ้วและในจังหวัดนครราชสีมา

2.7 ด้านวัฒนธรรม

เครือญาติ

ชาวบ้านสีคิ้วหมู่ 2 ส่วนใหญ่มีความผูกพันกัน มีปัญหาที่ปรึกษากันให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีความสามัคคี ถึงแม้บางครอบครัวจะพียงย้ายมาอยู่แต่ก็มีความรักใคร่ปรองดองกันดี อยู่ด้วยกันได้อย่างสงบเรียบร้อย

วัดและประเพณี

บ้านสี่คิ้วหมู 2 มีวัดอยู่ 1 แห่ง ชื่อวัดเกาะสี่คิ้ว มีพระสงฆ์ จำนวน 8 รูป สามเณร 2 รูป ภาษาที่ใช้คือภาษาพื้นบ้าน(ไทยโคราช)กับภาษาไทยวน ประเพณีของชาวบ้านสี่คิ้วหมู 2 ในรอบ 1 ปีมีดังนี้

เดือนมกราคม	ประเพณีขึ้นปีใหม่
เดือนกุมภาพันธ์	ประเพณีตรุษจีน,ไหว้บรรพบุรุษ,งานศาลเจ้าพ่อ พระยาสี่เจียว
เดือนมีนาคม	ประเพณีเทศน์มหาชาติ
เดือนเมษายน-มิถุนายน	ประเพณีสงกรานต์
เดือนกรกฎาคม	ประเพณีเข้าพรรษา
เดือนสิงหาคม	ประเพณีวันสารทจีน
เดือนกันยายน	ประเพณีไหว้พระจันทร์
เดือนตุลาคม	ประเพณีออกพรรษา
เดือนพฤศจิกายน	ประเพณีลอยกระทง
เดือนธันวาคม	ประเพณีส่งท้ายปีเก่า

2.8 ข้อมูลด้านอื่นๆ

บ้านสี่คิ้วหมู 2 มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของความเป็นไทยในเรื่องของ อาชีพทางการเกษตรคือมีระหัดวิดน้ำอยู่ในลำตะคองใกล้ ๆ กับวัดเกาะซึ่งแสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น ของคนไทย ซึ่งปัจจุบันระหัดวิดน้ำนี้ก็ยังใช้วิดน้ำเข้าไปยังนาข้าวของหมู่บ้านสี่คิ้วหมู 2 อยู่อีกด้วย

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A (หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้)

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

- (1) นโยบายของรัฐบาล เกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านพบว่าชาวบ้านส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลพอสมควร เพราะได้มีการประชาสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง ได้ข้อมูลจากการสอบถามและการสัมภาษณ์
- (2) เงิน 1 ล้านบาท คือเงินที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นเงินหมุนเวียนภายในหมู่บ้านเพื่อประกอบอาชีพ เพิ่มรายได้ให้ครอบครัว และพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้ดีขึ้น
- (3) คณะกรรมการหมู่บ้าน คือตัวแทนที่ชาวบ้านตั้งขึ้นเพื่อบริหารงานการจัดการกองทุนหมู่บ้าน
- (4) เงินที่ผู้กู้ชำระคืน คือเงินที่สมาชิกกองทุนกู้ยืมไปเพื่อ ประกอบอาชีพ หรือพัฒนาอาชีพ แล้วเกิดดอกผลนำมาชำระคืนเมื่อถึงกำหนดเวลาคืนเงิน
- (5) ผู้สมัครขอกู้ คือประชาชนในหมู่บ้านที่มีความประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านแล้วเขียนคำร้องขอสมัคร เพื่อขอกู้เงินกองทุน

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

- (1) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ พบว่าก่อนที่กองทุนหมู่บ้านจะปล่อยเงินกู้ให้กับสมาชิกจะต้องดูผู้กู้ว่ามีคุณสมบัติตรงกับระเบียบกองทุนที่กำหนดไว้หรือไม่ และพิจารณาเรื่องการเงินโครงการเพื่อขอกู้เงินของผู้กู้ซึ่งคณะกรรมการกองทุนจะเป็นผู้พิจารณาเพื่อปล่อยเงินกู้ และจะได้ผู้กู้ที่มีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดของหมู่บ้าน โดยคณะกรรมการร่วมกันสรรหาบุคคลด้วยความยุติธรรม แต่ส่วนใหญ่จำนวนผู้ที่ยกได้จะเป็นเครือญาติของคณะกรรมการเอง จำนวนเงินที่กู้ได้ไม่เท่ากัน วิธีการคัดเลือกโครงการยังไม่ชัดเจนอาจเกิดข้อกล่าวหาได้
- (2) กระบวนการทำบัญชีของกองทุน พบว่าคณะกรรมการมีการจัดทำบัญชีในรูปแบบที่เรียบง่ายสามารถเข้าใจได้ดี สมาชิกสามารถเข้าใจง่ายเมื่อได้ดูวิธีการทำบัญชี เป็นหลักฐานในการจ่ายเงินให้กับสมาชิกสามารถตรวจสอบได้ การทำบัญชีต้องมีความรัดกุม ผู้รับหน้าที่ทำบัญชีต้องสามารถอธิบายที่มาที่ไปของเงินได้

(3) การแนะนำวิธีทำธุรกิจของผู้กู้ ในหมู่บ้านนั้นมีหลายประเภทแล้ว แต่ชาวบ้านจะทำโดยอาศัยความรู้เดิมเป็นฐานที่ติดอยู่แล้ว ทำกันเป็นครอบครัว การทำธุรกิจของชาวบ้านหลากหลายไปตามลักษณะของกิจการ

(4) การช่วยหาตลาด ผู้ประกอบธุรกิจจะมีตลาดในแต่ละชุมชนนั้นๆ ทำให้สินค้าเป็นที่รู้จักแก่บุคคลภายนอกมากยิ่งขึ้น ขายสินค้าได้ดีแต่มีข้อจำกัดคือการหาตลาดใหม่ๆ เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้า

(5) การรับชำระหนี้ ทุกคนที่กู้เงินจะนำเงินมาส่งคืนที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทำให้ทราบว่า มีใครที่ยังไม่ได้นำเงินมาส่งคืน แต่อาจจะล่าช้าเพราะอาจจะยังขายสินค้าไม่ได้

ผู้กู้นำเงินมาชำระคืน 2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

(1) จำนวนเงินของผู้ให้กู้ พบว่ากองทุนหมู่บ้านได้อนุมัติเงินกู้ให้กับผู้กู้ทั้งหมด จำนวน 71 ราย เป็นเงิน 947,000 บาท การอนุมัติเงินกู้ให้กับผู้กู้ทั้ง 71 ราย เป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ ให้กับผู้กู้ทำให้เงิน 1 ล้านบาทที่ได้ปล่อยกู้ไปเป็นการหมุนเวียนในหมู่บ้าน และเกิดรายได้กับกองทุนมีดอกเบี้ยจากการกู้ยืมกลับมาเป็นทุนสะสมของกองทุน ทำให้กองทุนเข้มแข็งและเป็นการขยายเงินกองทุนอีกทางหนึ่งด้วย จากการมีผู้กู้ในจำนวน 71 รายนั้นและได้รับอนุมัติทุกราย แต่ลักษณะการประกอบกิจการของผู้กู้ไม่สามารถปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของการขอกู้ตามโครงการได้จริงทุกราย เนื่องจากเมื่อกู้ไปแล้วพบว่าจำนวนเงินไม่เพียงพอต่อการทำกิจการจึงต้องเปลี่ยนไปดำเนินกิจการอย่างอื่นทำให้ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้

(2) ยอดเงินให้กู้ ให้สมาชิกกู้เป็นเงินทั้งหมด 947,000 บาท

(3) กองทุนสะสม พบว่ามีสมาชิกที่กู้ได้จำนวน 71 ราย และกองทุนหมู่บ้านมีทุนสะสมของหมู่บ้านทั้งสิ้น 90,006 บาท (ปัจจุบันเงินจำนวนนี้ได้ปล่อยให้ผู้กู้เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2545 เป็นจำนวนเงิน 81,100 บาท ปัจจุบัน (8 ก.ค. 45) เงินจำนวนนี้ยอดคงเหลือคือ 28,096 บาท) จากการที่สมาชิกส่งเสริมออมทรัพย์เป็นประจำทุกเดือน และจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้กู้พบว่าผู้กู้นำเงินที่กู้ไปดำเนินกิจการตามปกติและนำไปขยายกิจการของตนเอง

2.1.3.2 ผลกระทบโดยตรง

- (1) จำนวนผู้ที่กู้ได้ จำนวนผู้ที่กู้ได้มีทั้งหมด 71 รายจากสมาชิก 124 คน
- (2) จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้านมีทั้งหมด 90,006 บาท
- (3) การขยายกิจการของผู้กู้ นำเงินที่กู้ไปขยายกิจการ เช่น ทางการค้าได้มีการนำเงินไปปรับปรุงร้านและซื้อวัสดุอุปกรณ์เพิ่ม

2.1.3.3 ผลกระทบทางอ้อม

- (1) กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง พบว่าการทำงานของคณะกรรมการมีความร่วมมือกันดีมีความสามัคคีกันในหมู่คณะ ทำให้กองทุนมีศักยภาพและเข้มแข็งพอสมควรภายในท้องถิ่น
- (2) ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้พอสมควร คือมีหน่วยงานของรัฐบาลแนะนำข้อมูลให้กับชาวบ้านสัปดาห์ละ 2 เดือนละ 1 ครั้ง
- (3) ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด การสร้างเครื่องมือทางการตลาดของผู้กู้ยังเป็นไปไม่ได้จากการที่ยังไม่มีการรวมกลุ่ม
- (4) ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ ในการทำกิจกรรมของผู้กู้แต่ละระบบเศรษฐกิจในหมู่บ้านอยู่ในเกณฑ์ดี มีรายได้เฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ จปฐ. คือ ประมาณ 80,000 บาท/ปี ต่อครอบครัว ถือว่ากลุ่มผู้กู้สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้

2.2 หน่วยระบบ B คือหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

- (1) ประสิทธิภาพในการดำเนินกิจกรรมของผู้กู้พบว่าผู้กู้ส่วนใหญ่ที่กู้เงินไปประกอบกิจกรรมล้วนแต่มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการของตนเองเป็นอยู่ดี เช่น การทำการค้าขาย ผู้กู้จะเตรียมสถานที่ที่มีการคัดเลือกวัตถุดิบให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาด การดำเนินกิจการของผู้กู้ถึงแม้จะมีประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพนั้นๆ อยู่แล้วแต่ยังไม่สามารถทำให้ผู้ประกอบอาชีพได้อย่างถูกวิธียังขาดการปรับปรุงกิจการบางอย่าง เช่น การตลาด การส่งเสริมแนะนำอาชีพที่เหมาะสมกับพื้นที่และตลาดเป็นต้น
- (2) หนี้สินของผู้กู้และเครือข่าย ผู้กู้มีหนี้สินกันเกือบทุกรายเรือนทั้งนอกระบบและของรัฐโดยชาวบ้านบอกว่านำเงินมาทำการค้าขายและการเกษตร
- (3) หนี้สินธนาคารของผู้กู้ ชาวบ้านมีหนี้สินส่วนใหญ่จะเป็นหนี้กับธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ ในการกู้เพื่อนำมาลงทุนค้าขาย เช่น โครงการธนาคารประชาชนของธนาคารออมสิน ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งทำให้มีผู้กู้เป็นจำนวนมาก

- (4) หนี้สินของผู้กู้จากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มผู้กู้กองทุนหมู่บ้าน 80 % เป็นหนี้สินกับสถาบันการเงินของรัฐและเป็นหนี้รายทุนนอกระบบ ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยสูง
- (5) อาชีพหลักของผู้กู้จากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มผู้กู้ 80% ประกอบอาชีพทางการค้าขาย และ 20% ประกอบอาชีพเกษตรและอื่นๆ
- (6) รายได้ของผู้กู้พบว่าผู้กู้ยืมเงินของกองทุนหมู่บ้านมีรายได้ไม่มากนัก แต่ก็ไม่น้อยกว่าเกณฑ์ จปฐ. นก
- (7) ประสบการณ์ในการดำเนินการ ผู้กู้ได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในเรื่องกระบวนการผลิต การจำหน่าย การบริการ

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

- (1) จำนวนเงินที่ได้จากการกู้กองทุน จากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มผู้กู้ที่ได้รับเงินมาแล้วนำไปประกอบกิจการต่างๆ ตามโครงการของผู้กู้ เช่น นำไปซื้ออุปกรณ์ในการค้าขาย ผู้กู้ที่ได้เงินมาแล้วแต่ไม่มีเงินทุนสะสมของตนเองหรือมีแต่น้อยมากทำให้ต้องรอเงินกู้เพียงอย่างเดียวเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพ และเงินที่ให้กู้ตามระเบียบรายละไม่เกิน 20,000 บาท ถ้าเกินก็ต้องพิจารณาตามความเหมาะสมซึ่งอาจทำให้ผู้กู้ไม่ได้เงินตามจำนวนเงินที่ต้องการ
- (2) สถานที่และวัตถุดิบ ในการประกอบกิจการของผู้พบว่ากลุ่มผู้กู้ด้านการค้าขายมีสถานที่ในการประกอบอาชีพทุกรายแต่วัตถุดิบในการดำเนินงานต้องซื้อเกือบทุกชนิด ทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้นและบางคนยังต้องการหาตลาดใหม่เพิ่ม เพื่อให้มีช่องทางในการจำหน่ายมากขึ้น ส่วนผู้กู้ด้านการเกษตร 20% ไม่มีพื้นที่ในการประกอบกิจการต้องเช่าพื้นที่ในการทำเกษตร นอกพื้นที่ตำบลคือ
- (3) เทคนิคการทำงาน พบว่ากลุ่มผู้กู้เงินของกองทุนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการทุกรายแต่ขาดเทคนิควิธีการทำงาน และต้องการคำแนะนำเสนอแนะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ชำนาญงานอีกมาก
- (4) กำลังทำงาน พบว่ากลุ่มผู้กู้ด้านการเกษตร 80%ขาดแคลนกำลังคนในการทำงานต้องจ้างคนงานในการประกอบอาชีพทั้งการเพาะปลูกและการเก็บเกี่ยว ส่วนกลุ่มค้าขายและบริการจะไม่ขาดแคลนแรงงานอาจจะมีลูกจ้าง 1-2 คน หรือ 5-6 คนแล้วแต่นาของกิจการ

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยงานระบบ B พบว่า

(1) การทำกิจการอย่างถูกวิธี ของผู้กู้แต่ละรายพบว่าผู้กู้มีวิธีการประกอบกิจการด้านการค้า มีการใช้เทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ด้วย เช่น การทำขนมจีนแป้งสดต้องมีเครื่องนวดแป้ง เตาต้มน้ำ การทำขนมถ้วยขนมจีบต้องมีเตาอบ เครื่องบดหมูเป็นต้น

(2) การหาตลาดที่ดี ของผู้กู้เนื่องจากผู้กู้แต่ละรายมีการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน ส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพการค้าขาย การหาตลาดก็จะเป็นลักษณะของตลาดเดิมๆ ในชุมชน ซึ่งมีการซื้อขายกันอยู่ก่อนแล้ว

(3) การหาวัตถุดิบที่ดี เป็นสิ่งที่ผู้ประกอบอาชีพทุกรายต้องการมากที่สุดเพราะเป็นสิ่งที่ช่วยให้สินค้าได้ราคาตามความต้องการของตนเอง การหาวัตถุดิบที่ดีมีคุณภาพ แต่ราคาในการซื้อต้องแพงตามคุณภาพของวัตถุดิบด้วย

(4) การทำบัญชี โดยทั่วไปผู้กู้เงินจะไม่ค่อยทำบัญชีรายรับรายจ่ายถึงแม้จะทำก็ทำในรูปแบบง่ายๆ ไม่ยุ่งยากทำตามความรู้ความเข้าใจของตนเอง บางครั้งการทำบัญชีแบบชาวบ้านนั้นจะลงข้อมูลไม่ค่อยละเอียดเท่าที่ควรนักทำให้ข้อมูลอาจผิดพลาดได้ง่าย

(5) การวิเคราะห์ประเมิน จะเห็นได้ว่าการประเมินกระบวนการของระบบ B นั้น มีวิธีดำเนินการกิจการของตนเอง โดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่แล้วในการประกอบอาชีพแต่อาจอาศัยเทคโนโลยีบางอย่างในการทำกิจกรรมซึ่งได้ช่วยส่งเสริมให้มีผลผลิตและความรวดเร็วในการผลิตสินค้ามากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นผลดีต่อครอบครัวและเศรษฐกิจของชุมชนในอนาคต

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B

(1) รายได้เป็นเงิน จะเป็นในเรื่องของรายได้ของผู้ประกอบกิจการซึ่งรายได้จะเป็นรายได้วัน/วันเพราะผู้กู้ส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขายและบริการ รายได้ขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจการ ส่วนทางภาคเกษตรรายได้จะอยู่ในลักษณะได้เงินเป็นก้อนจากการขายผลผลิตทางการเกษตร

(2) ผู้กู้ได้ผลผลิตเป็นสิ่งที่ของ ส่วนใหญ่ผู้กู้เงินของบ้านสี่ครัวหมู่ 2 จะได้ผลตอบแทนในรูปของกำไร มากกว่าสิ่งที่ของ

(3) ผลเป็นชื่อเสียงที่ดี ผู้กู้ได้ขยายกิจการ ในจำนวนผู้กู้ทั้ง 71รายนั้น ส่วนมากผู้กู้จะนำเงินไปเพิ่มทุนในการผลิตมากกว่าการขยายกิจการเพราะเนื่องจากวงเงินที่ให้ผู้น้อย

(4) ผลที่เป็นความพอใจ พบว่าผู้กู้พอใจที่ได้เงินไปเป็นเงินทุนในการประกอบอาชีพ

(5) ผลการดำเนินงาน พบว่ากลุ่มผู้กู้ไม่มีการเรียนรู้เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ยังไม่มีการนำภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเองมาปรับปรุงเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพขาดความเข้าใจในเรื่องของเศรษฐกิจแบบพอเพียงต้องการผลกำไรมากโดยไม่คำนึงถึงต้นทุน

ที่สูงตามไปด้วย เป็นผลทำให้กิจการของตนไม่สามารถดำรงอยู่ได้ในภาวะที่เศรษฐกิจตกต่ำและจากการสัมภาษณ์ประชาชนในหมู่บ้านพบว่าไม่มีการกลับคืนถิ่นของประชากร กลุ่มคนที่ทำงานอยู่ต่างถิ่นเมื่อกลับมาสู่เงินแล้วก็กลับไปดำเนินกิจการที่เดิม

ตอนที่ 4 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

4.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติทั้ง 5 ข้อ พบว่า

(1) เพื่อทราบกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
บรรลุเป้าหมายมากเพียงใด

จากการประเมินพบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้กู้เงินกองทุนไปเพื่อพัฒนาอาชีพ และเป็นเงินทุนในการทำกิจการ เกิดการหมุนเวียนรายได้ การจ้างงาน มีดอกผลแล้วนำเงินมาชำระคืนให้กับกองทุน ทำให้เงินกองทุนเพิ่มขึ้น และนำเงินมาปันผลคืนแก่สมาชิก ผู้ที่เกิดกระบวนการเรียนรู้ในการดำเนินกิจการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการแก้ปัญหาในการดำเนินกิจการด้วยตนเอง เพิ่มศักยภาพให้กับตนเอง ทำให้เกิดเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้าน ราษฎรในหมู่บ้านรวมทั้งผู้นำหมู่บ้านให้ความสนใจนโยบายของรัฐบาลและมีความต้องการอยากให้มีการจัดตั้งกองทุนขึ้นเพราะประชาชนในหมู่บ้านต้องการแหล่งเงินทุนสำหรับชุมชนจึงประสานความร่วมมือทั้งประชาชนในหมู่บ้านและพัฒนาก่ออาเภอ ตลอดจนหน่วยงานของทางราชการ เพื่อให้การดำเนินงานจัดตั้งกองทุนเกิดเป็นผลสำเร็จขึ้นมา การวางระบบโครงสร้างของกองทุนในการจัดการบริหาร มีการคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการครบทั้ง 15 คน มีการแบ่งหน้าที่ ของคณะกรรมการและมีการประชุมคณะกรรมการร่วมกันเป็นประจำ การเปิดรับสมาชิก การจัดทำบัญชี และการให้เงินกู้ตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน มีการจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุนอย่างยุติธรรม การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเองพบว่า ประชาชนในหมู่บ้านมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเองโดยใช้เศรษฐกิจแบบพอเพียง และได้ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ในการประกอบอาชีพ ให้กับครอบครัวและชุมชน การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจพบว่าคณะกรรมการมีการชี้แนะให้ประชาชนเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนว่าเป็นของสมาชิกทุกคน ให้ช่วยกันรักษาสามารถจัดการบริหารกันเองได้ ส่วนกลุ่มผู้ที่ยังขาดแนวความคิดในการประกอบอาชีพเพราะยังหวังผลกำไรจำนวนมากโดยมิได้คำนึงถึงการผลิตเพื่อการบริโภคและขาดตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอนทำให้การประกอบอาชีพไม่สามารถคงอยู่ได้ในสภาวะที่เศรษฐกิจตกต่ำ และยังมีสมาชิกเป็นจำนวนมากที่ยังตกเป็นทาสเงินกู้ของนายทุนอยู่เนื่องจากมีระบบการกู้ที่ยุ่งยากกว่า การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่าภายในหมู่บ้านยังมีสภาพแวดล้อมที่ดีเป็นแหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอ

เหมาะแก่การทำกิจการการค้าของสมาชิกในชุมชน และพื้นที่บางส่วนของหมู่บ้านยังเหมาะกับการทำการเกษตรอีกด้วยเพราะอยู่ติดกับลำน้ำลำตะคอง

(2) เพื่อทราบว่ามีปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวมีอะไรบ้าง

2.1 ปัจจัยด้านบวก

- (1) มีเงินทุนสะสมของหมู่บ้าน
- (2) การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนของสมาชิกในหมู่บ้าน

2.2 ปัจจัยด้านลบ

- (1) การทำงานของคณะกรรมการบางส่วนขาดความรับผิดชอบต่อน้ำที่
- (2) สมาชิกบางส่วนไม่พอใจการตัดสินใจ
- (3) เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์การเพื่อการเรียนรู้ มีความเชื่อมโยงระหว่างกัน ภายในชุมชนท้องถิ่น ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ระดับประเทศ

พบว่าในหมู่บ้านมีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรและมีหน่วยงานต่าง ๆ ให้การส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้การดำเนินงานของสมาชิกในชุมชน ทำให้เกิดการเรียนรู้ในระดับท้องถิ่น ระดับตำบล และระดับประเทศอีกด้วย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการติดตามผลดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านสีคิ้ว หมู่ 2 ต.สีคิ้ว อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา สรุปได้ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- 1.1 เพื่อทราบถึงกระบวนการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนที่กำหนดไว้ มากน้อยเพียงใด
- 1.2 เพื่อทราบถึงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน
- 1.3 เพื่อทราบถึงสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน ตลอดจนความสามารถในการยกระดับความเป็นอยู่ การพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ของสมาชิกกองทุน
- 1.4 เพื่อทราบปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา
- 1.5 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย
- 1.6 เพื่อให้เกิดองค์การเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ มีความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชน ท้องถิ่น ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับประเทศ

ตอนที่ 2 วิธีดำเนินการ

- 2.1 ศึกษาเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เข้าใจโดยละเอียด
- 2.2 ปฏิบัติงานในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุน
- 2.3 ใช้ชีพชีโมเดลในการวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน พร้อมทั้งกำหนดตัวบ่งชี้และตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล
- 2.4 เก็บรวบรวมข้อมูล จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ พร้อมทั้งอาศัยข้อมูลจากแบบรายงานต่างๆที่ได้เก็บไว้แล้วบางส่วน
- 2.5 วิเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล โดยรวบรวมผลการวิเคราะห์เป็นเอกสาร

2.6 เขียนรายงานการประเมินผลในรูปของสารนิพนธ์

ตอนที่ 3 ผลการดำเนินการ

3.1 ประชาชนในหมู่บ้านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านเพิ่มขึ้น

3.2 ประชาชนในหมู่บ้านนำเงินกู้จากกองทุนไปใช้ในกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์

3.3 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีประสิทธิภาพในการบริหารกองทุนเพิ่มขึ้น มีความรับผิดชอบต่องานกองทุนและส่งเสริมการทำงานของกองทุน

3.4 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชีกองทุนเพิ่มขึ้น

3.5 ระเบียบกองทุนมีความชัดเจน โปร่งใสมากขึ้น เป็นระเบียบที่สามารถปฏิบัติตามได้ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารกองทุน

3.6 สมาชิกในหมู่บ้านและคณะกรรมการกองทุน มีความสามัคคีกัน มีความคิดริเริ่ม ร่วมแสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อกองทุน

3.7 สมาชิกในหมู่บ้านมีความอยู่ดีกินดีขึ้น มีเงินทุนในการประกอบอาชีพและรู้จักระมัดระวังในการใช้เงิน เพิ่มมากขึ้น

3.8 ประชาชนมีงานทำ มีรายได้ สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ ก่อให้เกิดความสงบสุขขึ้นในหมู่บ้านสืบ

ตอนที่ 4 อภิปรายผล

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านสี่ัคฆ์ หมู่ 2 บรรลุทั้ง 4 ข้อได้แก่

ข้อ 1 การเกิดกองทุน กองทุนหมู่บ้านสี่ัคฆ์ หมู่ 2 เกิดขึ้นได้จากความร่วมมือของประชาชนในหมู่บ้าน การมีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ทำให้มีกองทุนที่มีประสิทธิภาพ และมีแนวโน้มว่าประชาชนในหมู่บ้านจะให้ความร่วมมือเพิ่มมากขึ้น

ข้อ 2 การมีระบบบริหารกองทุน กองทุนหมู่บ้านสี่ัคฆ์ หมู่ 2 ค.สี่ัคฆ์ อ.สี่ัคฆ์ จ.นครราชสีมา มีการจัดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน เพื่อให้มีความง่ายและความคล่องตัวในการบริหารกองทุน โดยได้มีการคัดเลือกคณะกรรมการบริหารกองทุนจากความเห็นชอบของสมาชิกทุกคนและมีการแบ่งหน้าที่การทำงานของคณะกรรมการทุกคนอย่างชัดเจน ช่วยให้ระบบการบริหารกองทุนมีประสิทธิภาพ

แบ่งหน้าที่การทำงานของคณะกรรมการทุกคนอย่างชัดเจน ช่วยให้ระบบการบริหารกองทุนมีประสิทธิภาพ

ข้อ 3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง กองทุนหมู่บ้านสีคิ้ว หมู่ 2 ต.สีคิ้ว อ. สีคิ้ว จ.นครราชสีมา เปิดโอกาสให้ประชาชนในหมู่บ้านมีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยการ จัดเวทีสัมมนาจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ให้ความรู้ เพื่อให้ประชาชนนำความรู้ที่ได้ มาปรับปรุงใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ แต่ยังไม่สามารถพึ่งตนเองได้ทั้งหมด ยังต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนภายนอก เพื่อการเรียนรู้ต่อไป

ข้อ 4 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น ประชาชนทั่วไปและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านสีคิ้ว หมู่ 2 ต.สีคิ้ว อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา มีความซื่อสัตย์ต่อชุมชน ร่วมมือร่วมใจในการทำงานเพื่อส่วนรวม มีความสามัคคีรักใคร่กลมเกลียวกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรักต่อบ้านเกิดของตนเอง ร่วมแรงพัฒนาหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอจึงทำให้กองทุนหมู่บ้านสีคิ้ว หมู่ 2 ต.สีคิ้ว อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นหมู่บ้านที่เข้มแข็งจนถึงปัจจุบัน

2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

2.1 ปัจจัยด้านบวก

2.1.1 ประสบการณ์การประกอบอาชีพที่ล้มเหลวของประชาชนบางรายในหมู่บ้าน จึงได้อาศัยเป็นบทเรียนให้ประชาชนในหมู่บ้านมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรวมตัวกันเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำซาก

2.1.2 เกิดความสามัคคีภายในหมู่บ้าน ประชาชนร่วมมือร่วมใจช่วยเหลือกันมากขึ้น จึงก่อให้เกิดเป็นหมู่บ้านที่มีความเข้มแข็ง

2.1.3 ประชาชนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน โดยมีสมาชิกกองทุนทั้งหมด 124 คน จากจำนวนครัวเรือน 320 ครัวเรือน ซึ่งถือว่าการจัดตั้งกองทุนประสบความสำเร็จ

2.1.4 สมาชิกกองทุนมีเงินสะสมเพิ่มขึ้น รู้จักการออมเงิน เพื่อประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของตนเอง

2.2 ปัจจัยด้านลบ

2.2.1 ประชาชนในหมู่บ้านยังคงมีสภาพเป็นลูกหนี้ของธนาคาร และนายทุนนอกระบบ ซึ่งอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูง ทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียน เพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้ ทำให้ไม่สามารถดำรงทุนให้เจริญเติบโตได้ในระยะเวลานาน

2.2.2 สมาชิกกองทุนบางรายไม่พึงพอใจในการตัดสินใจอนุมัติเงินกู้ของคณะกรรมการกองทุน ซึ่งอนุมัติให้กู้เงินได้จำนวนน้อยกว่าที่ขอกู้ไว้ ก่อให้เกิดความไม่พอใจในการทำงานของคณะกรรมการกองทุน จึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือ ในการจัดเวทีประชุมเท่าใดนัก

2.2.3 สมาชิกบางรายมีงานที่ต้องรับผิดชอบทำงานมาก บางคนต้องออกไปทำงานนอกพื้นที่หมู่บ้าน ทำให้ไม่ได้รับข่าวสารจากการประชุมกองทุน ทำให้การบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการเกิดความล่าช้า เก็บเงินฝากตั้งจะจากสมาชิกได้ไม่ครบตามกำหนดเวลา

2.2.4 คณะกรรมการกองทุนบางคนขาดความรู้ ในการบริหารจัดการกองทุน และการทำบัญชีกองทุน ดังนั้นภาระหนักจึงตกเป็นของประธานและเหรัญญิก ทำให้ระบบการบริหารกองทุนมีความล่าช้า ขาดความละเอียดในการทำงาน บางครั้งคณะกรรมการได้ขอความช่วยเหลือจากบัณฑิตกองทุนให้ช่วยจัดทำบัญชี ซึ่งเป็นการช่วยบรรเทาปัญหาได้เพียงระดับหนึ่ง

3. การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

จากการปฏิบัติงานภาคสนาม ผู้วิจัยได้เข้าร่วมศึกษาการสร้างองค์กรเครือข่ายย่อยภายในหมู่บ้าน ซึ่งสมาชิกกองทุนหมู่บ้านสี่ัคฆ์ หมู่ 2 ต.สี่ัคฆ์ อ.สี่ัคฆ์ จ.นครราชสีมา ชาวบ้านเหล่านี้ได้มีการพัฒนาการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ชาวบ้านมีการแลกเปลี่ยนความรู้เพิ่มขึ้นกว่าเดิม ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น เป็นส่วนช่วยเสริมประสิทธิภาพและความแข็งแกร่งในการดำเนินโครงการ ตลอดจนการสร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอกชุมชน

4. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย

ประชาชนในกองทุนหมู่บ้านสี่ัคฆ์ หมู่ 2 ต.สี่ัคฆ์ อ.สี่ัคฆ์ จ.นครราชสีมา รู้หน้าที่ของตนเอง ปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ทำงานเพื่อส่วนรวมโดยไม่คำนึงถึงผลตอบแทน สมาชิกหันมาศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุมจากหน่วยงานของรัฐ แสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะอย่างเต็มที่ อีกทั้งสมาชิกต่างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ยอมรับมติในที่ประชุม จึงทำให้การบริหารกองทุนคล่องตัวขึ้น การอยู่ร่วมกันอย่างอบอุ่นภายในครอบครัว มีอาชีพที่สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ อีกทั้งในหมู่บ้านมีการช่วยเหลือ เด็ก สตรี และคนชรา จึงทำให้ การอาศัยอยู่ในหมู่บ้านสี่ัคฆ์ หมู่ 2 ต.สี่ัคฆ์ อ.สี่ัคฆ์ จ.นครราชสีมา มีความสงบสุข ร่มเย็น อยู่กันอย่างมีสันติ

5. ผลโดยตรงและผลกระทบต่างๆ

5.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) เมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่ง สมาชิกที่กู้เงินไปดำเนินการประกอบอาชีพต่างๆ สามารถลงทุนก่อให้เกิดรายได้จากผลผลิต และสามารถนำเงินชำระคืนกองทุนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยได้ครบตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ ทำให้จำนวนเงินกองทุนเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นถึงการเติบโตของกองทุน

5.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) สมาชิกผู้กู้เงินไปดำเนินการตามกิจกรรมต่างๆ สามารถปลดปล่อยภาระหนี้สินลงได้ในระดับหนึ่ง และช่วยเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพมากขึ้น โดยสมาชิกได้รู้จักการใช้เงินให้เกิดประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ นำความรู้ที่ได้จากการรวมกลุ่มองค์การ ไปพัฒนาศักยภาพการประกอบอาชีพของตนเองและสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งขึ้นกว่าในอดีต

5.3 ผลกระทบโดยอ้อม (Indirect Impact) วิถีชีวิตของประชาชนในหมู่บ้านเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม ประชาชนเกิดความสามัคคีมากขึ้น สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านเพิ่มมากขึ้น มีทัศนะอยากให้เกิดกองทุนที่มั่นคง มีประสิทธิภาพเพื่อความอยู่ที่ดีของประชาชน ก่อให้เกิดสันติสุขขึ้นในหมู่บ้าน

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขข้อบังคับระเบียบกองทุนหมู่บ้าน

วงเงินที่อนุมัติให้กู้ สูงสุดไม่ควรเกิน 30,000 บาท จากระเบียบกองทุนที่อนุมัติให้กู้ได้ไม่เกิน 50,000 บาท เนื่องจากสมาชิกบางรายหากกู้เงิน ไปแล้วไม่สามารถนำเงินมาชำระคืนได้ จะเป็นการเพิ่มภาระหนี้สินผูกพันมากขึ้น และเงินกองทุนอาจสูญ ไม่สามารถเรียกเก็บคืนได้

2. ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 คณะกรรมการกองทุนควรให้ความสำคัญกับบทบาทหน้าที่ของตนเองให้มากกว่านี้ โดยให้ความร่วมมือในการประชุมระดับอำเภอมากขึ้น ซึ่งเป็นการให้ความรู้แก่คณะกรรมการกองทุนโดยเฉพาะ เพื่อนำความรู้มาใช้ในการบริหารกองทุนให้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ควรมีการแบ่งงาน บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุน ตามความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้การบริหารกองทุนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 ควรมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีกองทุนแก่คณะกรรมการให้มากกว่านี้ โดยเฉพาะเหรัญญิกและเลขานุการ ควรได้รับความรู้ในการทำบัญชีกองทุน

มากที่สุด เนื่องจากการทำบัญชีกองทุนค่อนข้างยากและข้อมูลมาก ต้องทำบัญชีไม่ให้ผิดพลาด เพื่อความโปร่งใสในการบริหารกองทุน และ เป็นการจัดระบบบัญชี ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อช่วยในการบริหารจัดการกองทุน

3. ข้อเสนอแนะนำเงินไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 สมาชิกผู้กู้เงินควรนำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่เขียนขอโครงการ ไม่ควรนำเงินไปใช้จ่ายทางอื่นที่ไม่เป็นประโยชน์หรือนำไปชำระหนี้แก่นายทุนนอกระบบ เพราะจะเป็นการเพิ่มภาระหนี้สินผูกพันมากขึ้น

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 สมาชิกผู้กู้เงินไปประกอบอาชีพต่างๆ ที่มีกิจกรรมเดียวกันหรือคล้ายกันควรมีการรวมกลุ่มจัดตั้งองค์กรประกอบอาชีพขึ้น เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในกลุ่มอาชีพเดียวกันและมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะช่วยให้การประกอบอาชีพมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 สมาชิกผู้กู้เงินควรมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการผลิต การตลาด ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกมีทางเลือกมากขึ้น มีอำนาจในการต่อรองกับพ่อค้าคนกลางมากขึ้น จะทำให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น ช่วยลดปัญหาการเป็นหนี้สินลงได้

4. ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไป

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 สาเหตุความล้มเหลวของกองทุนหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ผลกระทบในระยะยาวที่อาจเกิดขึ้น หลังจากมีเงินกองทุน 1 ล้านบาทเข้ามาในหมู่บ้านและชุมชน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 ความโปร่งใส ความซื่อสัตย์ในการทำงานของคณะกรรมการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 4 ควรยกย่องกองทุนหมู่บ้านที่มีการบริหารจัดการกองทุน จนประสบความสำเร็จ เพื่อกระตุ้นให้กองทุนหมู่บ้านอื่นปฏิบัติตาม

ข้อเสนอแนะข้อที่ 5 อาชีพใหม่ที่อาจเกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน หรือมีการรวมกลุ่มจัดตั้งองค์กรเพื่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ ที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนในหมู่บ้าน

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ,สำนักงานมาตรฐานการศึกษา. 2544. ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ :กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ,สำนักงานมาตรฐานการศึกษา. 2544. ชุดวิชาการวิจัย. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ :กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ,สำนักงานมาตรฐานการศึกษา. 2544. ชุดวิชาสารนิพนธ์. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ :กระทรวงศึกษาธิการ.
- กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.(ออนไลน์).2545.แหล่งที่มา<http://www.agri.cmu.ac.th/others/rfund/asknanser.html>. (5 มกราคม 2545).
- กรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : บริษัท สหพัฒนการพิมพ์ จำกัด.
- .สำนักงาน.2544. คู่มือการดำเนินงานสำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี “คู่มือนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและการประเมินโครงการ”.นครราชสีมา,(2544).
- สมหวัง พริยานุวัฒน์ (2544). รวมบทความทางการประเมินโครงการ.
- พิมพ์ครั้งที่ 6.สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย:211-234.
- .การประเมินโครงการประชุม:หลักการและการประยุกต์ใช้.กรุงเทพมหานคร.พิมพ์ธนา,2525.
- ศึกษาธิการอำเภอสีคิ้ว “แบบรายงานการศึกษาส่วนภูมิภาค ภาพสถิติ (รศ.ก) ปีการศึกษา (2544).

บรรณานุกรม (ต่อ)

NOK. National Study Committee on Evaluation.Educational Evaluation and Decision Making.Indiana:Phi Dela Kappa,Incorporated.1977.

Worthen,B.R.and SANDERS,J.R.,Educational Enaluation: Theory and Practice,Ohio:Charles And Joanes,1973.

